

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА БОЈНИК

ИЗВЕШТАЈ О

СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА АГРО – БИЗНИС ЗОНУ У НАСЕЉУ КОСАНЧИЋ

ИНФОПЛАН

Одговорни урбаниста:
Марија Пауновић
Милојевић,
дипл.инж.арх.

Директор:
Драган Агатуновић

„ИНФОПЛАН“ Д.О.О. АРАНЂЕЛОВАЦ –
Краља Петра Првог 29, 34300 Аранђеловац,
телефон/факс 034/720-081 / 720-082, е-
mail:urbanizam@infoplan.rs

12084

**ISO 9001:2008
SRPS ISO 9001:2008**

2017.година

ПРЕДМЕТ	ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА АГРО-БИЗНИС ЗОНУ У НАСЕЉУ КОСАНЧИЋ
НАРУЧИЛАЦ:	ОПШТИНА БОЈНИК
ОБРАЂИВАЧ:	„ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗАПЛАНИРАЊЕ, ПРОЈЕКТОВАЊЕ, АУТОМАТСКУ ОБРАДУ ПОДАТАКА И ИНЖЕЊЕРИНГ “ИНФОПЛАН”Д.О.О. АРАНЂЕЛОВАЦ 34300 Аранђеловац, Краља Петра I бр. 29
РУКОВОДИЛАЦ ИЗРАДЕ:	МАРИЈА ПАУНОВИЋ МИЛОЈЕВИЋ, дипл.инж.арх.
РАДНИ ТИМ:	МАРИЈА ОРЛИЋ ПОЉАКОВИЋ, дипл.инж.арх. ЈАДРАНКА КАРАЛИЋ, дипл.инж.арх. ДАНИЈЕЛА КАРАШИЋЕВИЋ, дипл.инж.арх. ДРАГАНА СТОЈИЛОВИЋ, дипл.инж.арх. КАТАРИНА ИЛИЋ, дипл.инж.арх.

**ДИРЕКТОР
ДРАГАН АГАТУНОВИЋ**

САДРЖАЈ

Увод.....	1
1.0. Полазне основе стратешке процене утицаја.....	3
1.1. Преглед садржаја Плана детаљне регуације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић.....	5
1.2. Карактеристике и циљеви Плана	6
1.2.1. Опис границе Плана детаљне регуације.....	6
1.2.2. Постојећа и планирана намена Плана детаљне регуације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић.....	6
1.2.3. Циљеви Плана детаљне регуације.....	7
1.3. Хијерархијски однос са другим плановима-планска усклађеност.....	8
1.4. Преглед карактеристика и оцена стања животне средине на подручју Плана.....	12
1.4.1. Природне карактеристике.....	12
1.4.2. Створене карактеристике.....	13
1.4.3. Стање квалитета животне средине.....	14
1.5. Карактеристике животне средине простора који може бити изложен негативном утицају.....	16
1.6. Разматрана питања и проблеми животне средине у обухвату Плана.....	17
1.7. Резултати консултација са заинтересованим органима и организацијама.....	18
2.0. Општи и посебни циљеви стратешке процене утицаја и избор индикатора.....	19
2.1. Општи и посебни циљеви стратешке процене.....	19
2.2. Индикатори стратешке процене.....	20
3.0. Процена могућих утицаја Плана на животну средину.....	23
3.1. Процена утицаја на животну средину и поређење варијантних решења.....	23
3.2. Разлози за избор најповољнијег варијантног решења.....	26
3.3. Евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења.....	28
3.4. Мере за ограничавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину.....	33
4.0. Смернице за ниже хијерархијске нивое.....	40
5.0. Програм праћења стања животне средине у поступку спровођења Плана.....	41
5.1. Индикатори праћења стања.....	42
5.2. Права и обавезе надлежних органа.....	43
6.0. Методологија стратешке процене утицаја на животну средину и тешкоће при изради стратешке процене утицаја на животну средину.....	46
7.0. Приказ начина одлучивања за избор предложеног плана	49
8.0. Закључци стратешке процене утицаја.....	50

СПИСАК ТАБЕЛА

Табела бр. 1.-Биланс постојеће намене површина.....	7
Табела бр. 2.-Биланс планиране намене површина.....	7
Табела бр. 3.- Добијени услови надлежних предузећ.....	18
Табела бр. 4 .– Посебни циљеви са избором индикатора.....	20
Табела бр. 5.- Процена утицаја у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијантама 1 (да се план не примењује) и 2 (да се план примењује).....	25
Табела бр. 6. - Вредновање карактеристика утицаја.....	29
Табела бр. 7. - Матрица процене утицаја.....	30
Табела бр. 8. - Граничне вредности индикатора буке на отвореном простору ниво буке у dB(A) у границама обухвата Плана.....	36
Табела бр. 9. - Индикатори праћења стања животне средине.....	42
Табела бр.10. - Поступак стратешке процене за План детаљне регуације.....	47

УВОД

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину је инструмент којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји планских решења на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана. Такође, стратешком проценом утицаја на животну средину се одређују мере превенције, минимизације, ублажавања, ремедијације или компензације штетних утицаја на животну средину и здравље људи, једном речју, одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину и здравље људи.

На основу члана 4. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, утврђују се основна начела стратешке процене, и то: **Начело одрживог развоја, Начело интегралности, Начело предострожности, Начело хијерархије и координације, Начело јавности.**

Основни циљеви израде Стратешке процене утицаја су:

- ❖ обезбеђивање да питања животне средине и здравља људи буду потпуно узета у обзир приликом развоја планова или програма;
- ❖ успостављање јасних, транспарентних и ефикасних поступака за стратешку процену;
- ❖ обезбеђивање одрживог развоја;
- ❖ обезбеђивање учешћа јавности;
- ❖ унапређење нивоа заштите здравља људи и животне средине.

Стратешка процена утицаја на животну средину израђује се у поступку израде просторних и урбанистичких планова и саставни је део плана. Носилац израде плана сачињава Извештај који садржи нарочито:

1. полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
2. циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
3. стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу - дефинисање матричног оквира процене);
4. смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процена утицаја у току спровођења плана);
5. програм праћења стања животне средине (мониторинг - оквир за праћење спровођења плана, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
6. коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
7. начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
8. закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

Применом Стратешке процене утицаја у планирању, отвара се простор за сагледавање насталих промена у простору и уважавање потреба предметне средине.

Планирање подразумева развој, а нова стратегија одрживог развоја захтева заштиту животне средине. Ако Пројектна анализа није била у могућности да усмерава развој услед њене ограничене улоге у планирању, примена Стратешке анализе би требало да омогући постављање једног новог система вредности, уз уважавање сазнања о нарушеном природном систему. Стратешка анализа интегрише социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава политику, план или програм ка решењима која су, пре свега од интереса за животну средину.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину представља саставни део документације која се прилаже уз план или програм надлежном органу. Израда Стратешке процене утицаја на животну средину се одвија у 3 фазе. Прва фаза представља доношење Одлуке о потреби израде Стратешке процене утицаја на животну средину, након чега се приступа њеној изради а након тога следи трећа фаза, фаза давања сагласности на Извештај. Носилац израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну је ИНФОПЛАН д.о.о. из Аранђеловца. Извештај се ради на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину бр. 350-5/2015 од 12.10.2015.год. Процедура израде Извештаја прати процедуру доношења Плана детаљне регуације, што пружа могућност ефикаснијег утицаја на планско решење и благовременог достављања евентуалних примедби у циљу унапређења и заштите животне средине.

1.0. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

На основу прибављених подлога, прикупљених података са терена, достављених програмских циљева и дефинисаних интереса појединачних корисника простора на територији општине Лазаревац, те прибављених услова од надлежних органа и јавних служби и предузећа, урађена је анализа и оцена стања и процена развојних могућности, дати су циљеви, правила и услови уређења и изградње насеља.

Планом су дефинисани: обухват Плана, грађевинско подручје предметне општине, ванграђевинско подручје, површине јавне намене, намена површина са поделом на урбанистичке целине и зоне према урбанистичким показатељима и другим карактеристикама, регулационе линије улица и осталих површина јавне намене, грађевинске линије, планиране трасе, коридори и капацитети мрежа јавне комуналне инфраструктуре, правила уређења и грађења, мере и услови заштите, као и спровођење Плана.

Стратешка процена утицаја на животну средину Плана детаљне регуације за агро – бизнис зону у насељу Консанчић, је процес који ће обезбедити:

- приказ утицаја планираних намена, целина, зона, објеката, функција, садржаја и планиране линијске и комуналне инфраструктуре на стање и вредности животне средине на подручју Плана детаљне регуације
- имплементацију обавезујућих еколошких смерница у План детаљне регуације и
- примену смерница и мера заштите животне средине у поступку имплементације Плана.

Као основ и полаз за израду стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регуације за агро – бизнис зону у насељу Консанчић, коришћена је следећа документација и подаци:

- Одлука о изради Плана детаљне регуације за агро – бизнис зону у насељу Консанчић, општина Бојник, бр. 06 – 8/2014, од 16.10.2015.
- Одлука о изради стратешке процене утицаја на животну средину бр. 350-5/2015 од 12.10.2015.год
- Нацрт Плана детаљне регуације за агро – бизнис зону у насељу Консанчић,
- Просторни план општине Бојник, ("Службени гласник града Лесковца" бр. 29/11 и 12/13),
- План управљања отпадом општине Бојник за период од 2010.до 2020.године
- Услови надлежних институција, органа, организација и предузећа за израду Плана.

За израду стратешке процене утицаја Плана на животну средину и Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана, вредновање простора са аспекта еколошке одрживости и прихватљивости, избор најбоље понуђеног решења и предлагање смерница за ниже хијерархијске нивое, коришћена је следећа законска регулатива:

- Закон о заштити животне средине („Сл. гласник РС" бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС" бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС" бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС" бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/12-УС, 132/14 и 145/14);
- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС" бр. 36/09, 88/10 и 91/10);
- Закон о културним добрима („Сл. гласник РС" бр. 71/94);
- Закон о водама („Сл. гласник РС" бр. 30/10 и 93/12);
- Закон о шумама („Сл. гласник РС" бр. 30/10, 93/12 и 89/15);
- Закон о јавним путевима („Сл. гласник РС" бр. 101/05, 123/07, 101/11, 93/12 и 104/13);
- Закон о управљању отпадом („Сл.гласник РС" бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о амбалажи и амбалажном отпаду („Сл. гласник РС" бр. 36/09);
- Закон о заштити ваздуха („Сл.гласник РС" бр. 36/09 и 10/2013);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Сл.гласник РС" бр. 36/09 и 88/10);

- Закон о заштити од пожара („Сл. гласник РС” бр. 37/88, 37/89, 53/93, 67/93, 92/93, 48/94, 101/05 и 111/09);
- Закон о заштити од јонизујућег зрачења и о нуклеарној сигурности („Сл.гласник РС” бр.36/09);
- Закон о заштити од нејонизујућег зрачења („Сл.гласник РС” бр. 36/09);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС” бр. 135/04);
- Закон о пољопривредном земљишту („Сл.гласник РС” бр. 62/06, 65/08 и 41/09);
- Правилник о техничким нормативима за хидратантску мрежу за гашење пожара („Сл. лист СФРЈ” бр. 30/91);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде планских докумената („Сл. гласник РС”, бр. 31/10, 69/10 и 16/11);
- Правилник о компензацијским мерама („Сл. гласник РС” бр. 20/10),
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Сл. гласник РС” бр. 23/94);
- Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС” бр. 92/10);
- Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Сл. гласник РС” бр. 98/10);
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС” бр. 56/10);
- Правилник о опасним материјама у водама („Сл. гласник СРС” бр. 31/82);
- Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода („Сл. гласник СРС” бр. 47/83 и 13/84);
- Правилник о дезинфекцији и прегледу воде за пиће („Сл. гласник СРС” бр. 60/81);
- Правилник о методологији за процену опасности од хемијског удеса и од загађивања животне средине, мерама припреме и мерама за отклањање последица („Сл. гласник РС” бр. 41/10);
- Правилник о условима, начину и поступку управљања отпадним уљима („Службени гласник РС”, број 71/10);
- Правилник о дозвољеном нивоу буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 72/10);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у води и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС” бр. 67/11и 48/12);
- Уредба о граничним вредностима емисије приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и рокови за њихово достизање („Сл. гласник РС” бр. 35/11);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух („Службени гласник РС”, број 71/10);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, број 11/10, бр. 75/10);
- Уредба о режимима заштите („Сл. гласник РС” бр.31/2012),
- Уредба о класификацији вода („Сл. гласник СРС” бр. 5/68);
- Уредба о категоризацији водотока („Сл. гласник СРС” бр. 5/68);
- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 114/08);

1.1. ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА АГРО-БИЗНИС ЗОНУ У НАСЕЉУ КОСАНЧИЋ

Садржај Плана детаљне регулације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић урађен је у складу са одредбама и методологијом Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС” бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС 50/13-УС и 98/13-УС);

САДРЖАЈ

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО ПЛАНА

- I. ОПШТИ ДЕО - ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
 1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА
 2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
 3. ОЦЕНА РАСПОЛОЖИВИХ ПОДЛОГА ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА
 4. ЗАХТЕВИ О ПОСТОЈЕЋЕМ СТАЊУ И УСЛОВИМА ПЛАНИРАНЕ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА
 5. ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ВИШЕГ РЕДА
 6. АНАЛИЗА И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА
 - 6.1. Постојећа намена површина и врста градње
 7. ЦИЉ ИЗРАДЕ ПЛАНА
- II. ПЛАНСКИ ДЕО ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
 1. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА
 - 1.1. Грађевинско подручје
 - 1.2. Земљиште ван грађевинског подручја
 2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА
 - 2.1. Правила уређења за целине и зоне одређене планом
 - 2.2. Услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре
 - 2.2.1. Саобраћајна инфраструктура
 - 2.2.2. Комунална инфраструктура
 - 2.2.3. Електроенергетска инфраструктура
 - 2.2.4. Телекомуникациона инфраструктура
 - 2.2.5. Термоенергетска инфраструктура
 - 2.2.6. Прикупљање и одлагање чврстог отпада
 - 2.2.7. Зеленило и зелене површине
 - 2.2.8. Комунални објекти
 - 2.3. Правила уређења и грађења за изградњу површина и објеката осталих намена
 - 2.3.1. Прерађивачка зона
 - 2.3.2. Полу-прерађивачка зона
 - 2.4. Правила уређења и грађења за изградњу површина и објеката ван грађевинског подручја
 3. ОСТАЛИ УСЛОВИ ИЗГРАДЊЕ И УРЕЂЕЊА ПРОСТОРА
 - 3.1. Услови заштите природе
 - 3.2. Закључци стратешке процене утицаја (нетехнички резиме)
 - 3.3. Општи и посебни услови и мере заштите живота и здравља људи и заштита од елементарних непогода
 - 3.3.1. Заштита од пожара
 - 3.3.2. Заштита од ратних дејстава
 - 3.4. Мере енергетске ефикасности
 - 3.5. Посебни услови приступачности објеката и површина јавне намене особама са посебним потребама

- 3.6. Локације за које се обавезно ради урбанистички пројекат
- 3.7. Расписивање јавних конкурса
- 3.8. Правила парцелације, препарцелације и исправке граница парцеле
- III. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА
- IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

1.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ И ЦИЉЕВИ ПЛАНА

1.2.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

Опис границе обухвата ПДР-а

Граница Плана детаљне регулације почиње на тремеђи к.п. бр. 1537, 606 и 622(пут), па иде у смеру казаљке на сату пратећи границу к.п. бр. 1537, 632, 1311, 1312/1, изузима к.п. бр. 1312/2, пресеца к.п. бр. 1524(пут), наставља ка југу границом к.п. бр. 1524 обухватајући планирану раскрсницу, па иде ка западу пратећи регулацију пута и границу к.п. бр. 1530, наилази на к.п. бр. 1555 чијом границом иде у дужини од око 250 метара, ломи се, сече к.п. бр. 1555 и наставља ка северу границом к.п. бр. 1536 у дужини од око 720 метара, ломи се, сече к.п. бр. 1536, па границом к.п. бр. 1537 стиже до тремеђе к.п. бр. 1537, 606 и 622(пут) одакле је опис и почео.

Попис парцела у обухвату ПДР-а

План обухвата следеће катастарске парцеле: целе к.п. бр. 635, 634, 633, 632, 1312/4, 1537, 1530, 1311 и делове к.п. бр. 1536, 1555, 1524.

Цео План налази се у К.о. Косанчић у општини Бојник.

Укупна прелиминарна површина у оквиру обухвата износи око 52 ha.

1.2.2. ПОСТОЈЕЋА И ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА АГРО – БИЗНИС ЗОНУ У НАСЕЉУ КОСАНЧИЋ

У планском обухвату површине од 52,05 ha, пољопривредно земљиште заузима површину од 33,26 ha, тј. чак 63,90%. У ранијем периоду земљиште се користило као аеродром, али према подацима од стране општинске управе и према смерницама ППО Бојник не планира се поновно активирање аеродрома. 15,95 ha од укупне површине Плана представља неуређено зеленило.

ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ

Када је планирано стање у питању од укупне површине Плана планирано је да грађевинско подручје заузима 15,00 ha, односно 28,82%, од чега су површине јавне намене 3,75 ha а површине осталих намена 11,25 ha.

У односу на постојеће стање, односно постојећи начин коришћења земљишта, грађевинско подручје се увећава за 12,16 ha.

Површине ван грађевинског подручја заузимају 37,05 ha.

Преовладајућа намена на простору обухвата плана су површине намењене пољопривреди и развоју малих и средњих производно – пословних капацитета.

На основу анализе постојећих намена и процене развоја, узимајући у обзир ограничења, просторне могућности планирања саобраћаја и комуналне инфраструктуре, простор обухваћен Планом подељен је на три просторне зоне.

Зона I – пољопривредна зона

Зона II – прерађивачка зона

Зона III – полу – прерађивачка зона

У следећој табели приказани су биланси површина по намени.

Табела 1. Биланс постојеће површине по намени

НАМЕНА ПОВРШИНА	ПОСТОЈЕЋЕ НАМЕНА	
	ha	%
Пољопривредно земљиште	33,26	63,90
Неуређено зеленило	15,95	30,64
Саобраћајница	2,84	5,46
УКУПНО	52,05	100

Табела бр 2.: Биланс планираних намена површина

НАМЕНА ПРОСТОРА	ПЛАНИРАНА ПОВРШИНА	
	ha	%
ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ		
<i>Саобраћајнице</i>	3,73	7,17
<i>Инфраструктурни објекти</i>	0,02	0,04
Укупно	3,75	7,21
ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ ОСТАЛИХ НАМЕНА		
<i>Прерађивачка зона</i>	6,93	13,31
<i>Полу – прерађивачка зона</i>	4,32	8,30
Укупно	11,25	21,61
УКУПНО ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ	15,00	28,82
<i>Пољопривредно земљиште</i>	37,05	71,18
Укупно	37,05	71,18
УКУПНО ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА	37,05	71,18
ПОДРУЧЈЕ ПЛАНА	52,05	100

1.2.3. ЦИЉЕВИ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

На основу општих циљева дефинисаних Просторним планом Бојника и постојећи потенцијала конципирани су следећи основни циљеви:

- рационално коришћење земљишта и комуналне инфраструктуре
- флексибилно одређивање намене простора, локације и објеката
- повећање услова за развој пољопривреде
- повећање енергетске ефикасности објекта
- заштита животне средине

Поред основних циљева неопходно је обезбедити следеће:

- унапређење пољопривредне производње, формирањем и уређењем зона пољопривредне производње, полу-прерађивачке и прерађивачке зоне
- дефинисање грађевинског подручја.

1.3.ХИЈЕРАРХИЈСКИ ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА - ПЛАНСКА УСКЛАЂЕНОСТ

При процени могућих утицаја стратешког карактера Плана на животну средину, морају се у обзир узети планови вишег реда и планови од значаја за предметни План, због обавезујућих смерница које морају бити имплементирани у предметни План. На то обавезује једно од начела стратешке процене утицаја - начело хијерархије и координације на свим нивоима.

Извршена је прелиминарна процена планских и стратешких докумената од значаја за израду Плана детаљне регуације и стратешке процене. Као најзначајнији издвајају се:

- Просторни план општине Бојник ("Службени гласник града Лесковца" бр. 29/11)

ИЗВОД ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ БОЈНИК ("Сл. гласник града Лесковца" бр. 29/11 и 12/13)

Из Просторног плана општине Бојник издвојене су смернице које се односе на планско подручје и које се као препорука и обавеза требају уградити и разрадити Планом детаљне регуације, (иновативни приступ пољопривреди - примена савремених технологија и европских стандарда), у циљу усмеравања развоја Општине Бојник.

Варијанте и модели развоја

Предлози изградње малих и средњих предузећа у агробизнису

Развој малих и средњих предузећа у области агробизниса у општини Бојник треба да буде усмерен према предлозима програма развоја малих и средњих предузећа у агробизнису и дати су по групама делатности.

Мала и средња предузећа у области прераде поврћа

У преради поврћа постоје велике могућности за развој малих и средњих предузећа. Мала и средња предузећа могла би се оснивати са пословима у области технологије замрзавања и паковања свежег поврћа. Ту се пре свега мисли на ситна паковања (различитих тежина) у кесама или провидним фолијама, са еколошким подлошкама, за снабдевање домаћих и страних супер или хипермаркета који су сада у развоју по Србији.

У производњи и преради поврћа потребно је ићи на проширење асортимана.

Индустријску прераду поврћа треба усмерити путем малих и средњих предузећа на прераду парадајза (сокови, кечапи, пелати, пасте), прераду кромпира (чипс, прах-пиреи, скроб, итд.), прераду цвекле и мркве (сокови), прераду рена (стругани и укишељени рен са различитим додацима) и пасуља, што подразумева промену у сортименту пасуља и производњу крупнозрног пасуља, од кога се може добити низ прерађевина, који су веома популарни у исхрани.

Производња, дорада и паковање семена поврћа такође представља уносан посао и могућност за развој малих и средњих предузећа у кооперацији са домаћим или страним семенским произвођачима. Ова производња такође би била усмерена на домаће, али и страна тржишта.

Мала и средња предузећа у области прераде воћа и грожђа

Делатност малих и средњих предузећа у производњи и преради воћа и грожђа у општини Бојник, треба да се креће у правцу:

1. производње садног материјала - хектар расадника може да обезбеди производњу садница за заснивање нових 50 до 70 ha засада,
2. интензивирања производње без проширивања капацитета воћњака и винограда, пре свега, изменом структуре воћарске производње, увођењем дефицитарних воћних врста и савременог сортимента,
3. интензивирања производње у постојећим засадима и проширивања површина воћњака и винограда,

4. улагања у мање објекте за производњу специфичних и специјалних прерађевина од воћа и грожђа,
5. улагања у мање објекте за прераду нуз производа прерађивачке индустрије,
6. улагања у објекте за производњу опреме за прераду, као и неопходне амбалаже за паковање воћа и грожђа и њихових прерађевина.

Производња воћа и грожђа

Високо интензивна воћарска производња поред високе профитабилности коју обезбеђује власнику, утиче непосредно на развој већег броја привредних грана и делатности. Захваљујући брзом развоју ове гране биљне производње упоредо се развијају:

- индустрија пестицида, са врло широким спектром средстава за заштиту (фунгицида, инсектицида, бактерицида, хербицида и др.)
- индустрија минералних ђубрива (простих, мешаних, са додатком микроелемената и др.)
- индустријски капацитети за конзумирање и прераду воћа (сокови, компоти, џемови, ракије вина и др.)
- складишни капацитети (хладњаче са обичном и контролисаном атмосфером и др.), стакленици и сл.
- механизација (за основну и допунску обраду земљишта и заштиту воћака од болести и штеточина)
- транспортна средства (за интерни, локални и међународни транспорт воћа)
- индустрија разноврсне амбалаже (од дрвета, пластике, лима, стиропора и др.)

Поред наведеног, воћке се могу гајити на местима где се друге врсте не могу са успехом гајити, а поред осталог и на стрмим теренима где испољавају антиерозивно дејство.

Воћке улепшавају и "оздрављују" животни простор, ослобађајући кисеоник у атмосферу, а у неким случајевима значајно модификују климу одређених локалитета (у позитивном смислу).

Дрво неких врста воћака (орех, кестен, трешња, шљива и др.) служи као изванредна сировина у дрвно-прерађивачкој индустрији, столарству и војној индустрији.

Гајењем одређених врста воћака у брдско планинском подручју спречава се миграција радно способног становништва из села у пренасељене градске средине.

Воће и производа од воћа утичу на спољнотрговинску размену и стицање значајних девизних средстава.

Поред наведеног, треба посебно обратити пажњу, и на чињенице:

- 1) производња воћног и евентуално лозног садног материјала. Као споредна делатност може бити производња цвећа и дендролошког материјала;
- 2) у примарној воћарској производњи при избору воћних врста предност дати дефицитарним воћним врстама: орех, лешник, бадем, бресква, кајсија, дуња, трешња и ситном воћу (јагода, купина, малина, рибизла);
- 3) у производњи јабуке постепено смањивати учешће летњих сорти као и учешће сорти које се слабије чувају у хладњачама; уводити сорте са зеленом бојом покожице и индустријске сорте за производњу пектина;
- 4) у производњи вишње треба бити обазривији у погледу потребе за даљим проширивањем капацитета, пре свега, због стагнације или чак опадања цене вишње на западном тржишту;
- 5) у производњи крушке због проблема са пласманом летњих сорти, предност дати сортама за специјалне видове прераде (ракије вилијамовке итд.);
- 6) у производњи брескве уводити средње и касне сорте, односно сорте што касније епохе пристизања, као и индустријске сорте;
- 7) у виноградарској производњи форсирати стоне сорте што раније или што касније епохе пристизања.

Специјални програми малих и средњих предузећа

Мала и средња предузећа подручја Општине Бојник, посебно место могу имати у развоју посебних програма, базираних на специфичним сировинама. Ово се односи на производњу и прераду лековитог и ароматичног биља. На основу производње камилице, кантариона, нане, менте, коприве, зове, багрема, шипурка, глога, липе, коријандера и других, могуће је оснивати мала и средња предузећа за сушење и паковање ових производа, за производњу биљних чајева и за производњу етеричних уља за потребе хемијске индустрије и фармације.

Производња и прерада (сушење и топла прерада) печурки (шампињона и буковаче), који су дефицитарни на нашем тржишту су такође профитабилни програми.

Производња хумуса за хортикултуру, као и производња цвећа и украсног биља такође има перспективе на домаћем и страном тржишту.

Производња и прерада меда и пчеларских производа (млеч, полен) имали би пласман за потребе фармације и козметичке индустрије у земљи и иностранству, као и за непосредну потрошњу.

Правци развоја

Општина Бојник има одређене природне и створене потенцијале који се у будућности могу у знатно већој мери (површини) и са истим интензитетом користити. Активирањем, проширивањем и интензивирањем коришћења тих потенцијала може се очекивати и знатно бржи економски развој општине Бојник.

Глобални правци развоја су следећи:

- **праћење токова са сврхом реалног тржишног опорезивања** (са акцентом делатности локалне заједнице које се помера од планирања ка праћењу);
- **обим интервенције локалне заједнице** (интервенција само у сегментима који су неопходни са становишта ширих интереса);
- трансформација процеса урбанистичког планирања и начина коришћења земљишта.

Основни правци развоја су следећи:

- Стратешко одређивање просторног размештаја становништва и рационалније коришћење расположивих површина грађевинског земљишта;
- Грађевинско земљиште се мора користити у складу са прописаном наменом на рационалан начин и за њега везати индикаторе његовог коришћења који су исказани кроз површину, густину, проценат искоришћености;
- Експанзија и развој, као и потреба за већом ефикасношћу и профитом представља одличан подстицај за стално осавремењивање и усавршавање метода и процедура и ажурирање података и информација;
- Избегавање уништавања зеленог појаса, што доводи до економске неефективности у коришћењу и запостављање површина унутар општине и неулагање средстава у њих;
- У изградњи треба пратити и максимално користити микроклиматске и створене услове на терену;
- Посредовање специјализованих служби у пословима трансакције

Планирано решење

Пољопривреда, развој и уређење руралних подручја, би била успешнија бољим и организованијим коришћењем ресурса, на начелима одрживог развоја и одговарајућим повезивањем и пласманом на широј регионалној основи. Стварањем услова за развој, прилагођавањем општинске пољопривреде и пољопривредних произвођача, неопходна је заштита и унапређење пољопривреде и села на простору општине.

То се може постићи:

- Чувањем површина и плодности пољопривредног земљишта поштујући основна начела одрживог развоја, коришћења, уређења и управљања над пољопривредним земљиштем (пољопривредно земљиште од I до IV катастарске класе може се само у изузетним случајевима предвидети за друге намене, док се оранице под V и VI

катастарском класом могу пренаменити у шумско земљиште), повећање величине пољопривредних газдинстава и унапређење тржишта земљишта.

- Коришћењем природних ресурса (воде, земљишта, ваздуха ...), као и повећањем вредности пољопривредног земљишта, створити услове за производњу здраве хране и других пољопривредних производа за домаћа и страна тржишта.
- Уређењем и побољшањем животних, радних и производних услова на селу као и интегралног развоја руралног простора.
- Стварањем тржишно усмерених и привредно оправданих индивидуалних пољопривредних газдинстава.
- Повећање дохотка пољопривредних произвођача, производње и квалитета и снижавање трошкова производње.

Све ово напред наведено је у настојању неугрожавања, заштите и очувања животне средине и руралних система.

Треба настојати на укрупњавању поседа пољопривредног домаћинства, кооперацији и удруживању у прихватљиве облике задруга, едукацијом носиоца газдинстава, доступности свих служби за адекватну помоћ на стварању препознатљивих производа, као и њиховој промоцији на другим тржиштима.

Треба водити рачуна о начину коришћења земљишта на основу потенцијалних структура, са тежњом ка одрживости природних и створених ресурса.

Потребно је формирати системе заштите, коришћења и унапређења функције пољопривредног земљишта (привредне, културне, природне, и еколошке) на нивоу општине Бојник.

Успоставити економске, техничко-технолошке, организационе и еколошке услове за рурални развој.

Побољшати квалитет производње, као и понуду и пласман пољопривредних производа на европском тржишту.

Развој пољопривреде - руралних подручја, подразумева активирање и оптимално коришћење производних ресурса пољопривреде и других актера унутар руралног система. Рурално подручје обухвата - интегрише више просторних функција почев од производних, социјалних и културних простора и јачање економске моћи пољопривредних газдинстава и њиховог сврсисходног укључивања у тржишне услове привређивања.

Ненарушавањем природних ресурса, свеобухватни развој руралних простора, може се остварити само квалитетним променама у оквирима руралних система. То се може постићи одговарајућом комбинацијом фактора као што су: природни ресурси, демографски процеси, саобраћајна и друга инфра и супраструктурна повезаност.

Коришћење пољопривредног земљишта иде у правцу заустављања процеса деградације земљишта, прилагођавањем намена основним карактеристикама природних ресурса, тј. селективно враћање земљишта шумским површинама. Намена површина Просторног плана подручја инфраструктурних коридора на простору општине Бојниксе може планирати на рачун смањења пољопривредних површина. Планирати ограничење смањења пољопривредних површина на рачун других намена, а простор за ширење тих намена треба тражити у рационалнијем коришћењу садашњих површина, згушњавањем насељености, уз побољшавање стамбеног окружења, очување садржаја унутар општине и насеља, пренаменом површина које су се раније користиле за индустрију.

Грађевинско земљиште се приводи намени изградњом објеката или извођењем других радова у складу са прописима о планирању и уређењу простора, његова тржишна цена је предуслов за рационално коришћење и економски ефикасну алокацију, а сама пропорционалност тржишне цене грађевинског земљишта и профитабилности у експлоатацији зависи од планиране намене, створених услова по питању уређења и тражње за изграђеним простором (стамбеним, пословним)

У односу на просторно – функционалну различитост одређених делова насеља, вредност земљишта се сходно очекиване намене и тражње повећава и утиче на тржиште земљишта. Капитални добици настају код промене намене земљишта. Инвестиције у урбану инфраструктуру утичу на стварање пораста агрегиране вредности земљишта у градовима.

Друштвено – економски развој доводи до раста потреба развоја и тражње грађевинског земљишта. Стопа повећања варира у зависности од обима претварања пољопривредног у грађевинско земљиште. Динамичан привредни и урбани раст огледа се преко упоредног кретања цене земљишта, цена потрошача и кретање дохода на 1 становника. Цене земљишта формирају се под утицајем бројних фактора, међу којима су најважнији: промене у урбаној економији, пораст животног стандарда, макроекономски фактори као што су економски развој земље и нузпродукт привредног развоја.

1.4. ПРЕГЛЕД КАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА

Општина Бојник је општина у Јабланичком округу са седиштем у истоименом граду. Бојник се налази у сливу Пусте реке и испод Радан планине.

1.4.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Климатске карактеристике

Клима је важан чинилац у педогенези земљишта и лимитирајући фактор (преко температурних односа и величине и распореда падавина) на развој одређених биљних врста. Ово подручје као и остатак Србије припада централноевропској временској зони. Карактерише га умерено континентална клима, под утицајем висија су изражена сва четири годишња доба. Зиме су хладне док су лета топла. Јесени су обично топлије од пролећа. На планинама преко 1400 м.н.в. клима је субпланинска. Просечна температура је 11 °C на мањим висинама, а у планинским пределима 6,7°C. Радан планина је са северне стране окружена венцем планина Пасјача. Видојевица, Ргајска планина и Соколовица које је штите од хладних и влажних струја са северне и западне стране. На истоку и југу се отвара у Пусторечку котлину и са те стране је изложена јаком сунчевом загревању, што за последицу има топлију и блажу климу. Захваљујући топлијој клими на Радан планини је опстало неколико ендемских и реликтних биљних врста, међу којима су најзначајнији остаци прашуме из доба терцијара.

Карактеристична је дуга инсолација која углавном захвата топлу половину године. Облачност је углавном ограничена на зимске месеце. Просечна количина падавина износи 634-727 mm по квадратном метру, а њихова расподела изражена је кроз два максимума (V и X – XI) и два минимума (III и VIII).

Релативна влага се јавља као утицајан фактор за распрострањење шума и као условљавајући чинилац евапотранспирације биљака. Исто тако влажност земљишта не зависи само од апсолутне количине падавина и од својства самог земљишта, него и од релативне влага земљишта у знатној мери. Релативна влага ваздуха у великој мери одлучује о влажности земљишта. Релативна влага стоји у обрнутом односу са температуром ваздуха, што значи да се најмање средње месечне вредности јављају у периоду максималних температура, а највише током зимских месеци са слабо израженим максимумом у јануарау. Релативна влага је нижа у подножју масива. На овом подручју релативна влага је прилично висока (72 % у периоду мај-август).

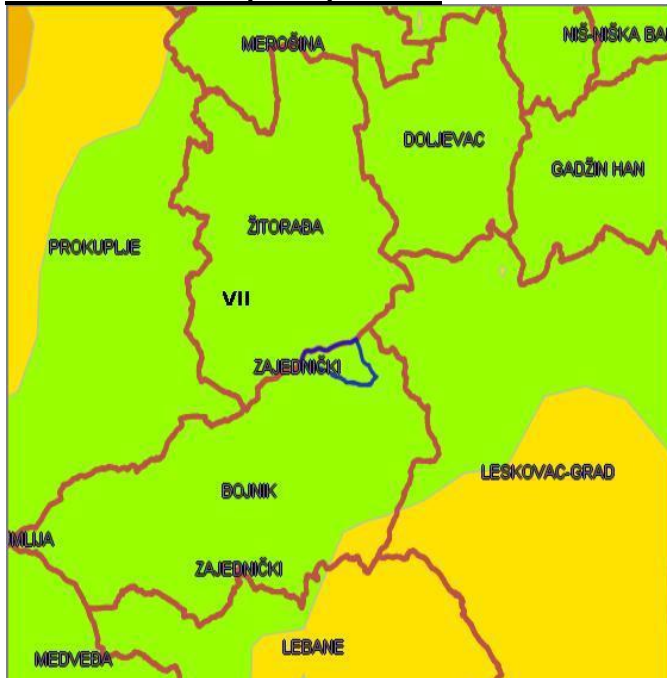
Геоморфолошке карактеристике

Општина Бојник припада брдско планинској области са 2/3 територије надморске висине од 400 – 1200м (66% површине или 174 км²). Равничарски рељеф се простире низводно у источном делу слива Пусте реке (Лапотиначко поље).

Педолошке карактеристике

Доминантан тип земљишта у педолошком покривачу су гајњаче, створене на језерским седиментима. На североистоку их смењују црнице а на крајњем западном (планинском) делу општине смеђа подзоласта земљишта.

Сеизмолошке карактеристике

Слика 4. Карта сеизмичког хазарда за повратни период 457 г. на површини терена општине Параћин

Основа за пројектовање по ЈУС стандарду, важећој законској регулативи у Србији, је сеизмички интензитет приказан на Сеизмолошкој карти за повратни период од 500 година према пропису: Правилник о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима (Сл.лист СФРЈ 31/81,49/82,29/83,21/88 и 52/90).

На карти су приказани очекивани макросеизмички интензитети на површини терена за карактеристично тло.

По ЕН1998-1 улазни параметри за сеизмичку анализу изведени су из услова да се објекат, просечног века експлоатације од 50 година, не сруши, што одговара сеизмичком дејству са вероватноћом превазилажења од 10% у

периоду од 50 година. Овај земљотрес има повратни период догађања од $T_{NCR} = 475$ година. Други услов садржан је у захтеву да се ограничена оштећења могу јавити само као последица дејства земљотреса за који постоји вероватноћа да буде превазиђен од 10% у периоду од 10 година односно земљотресом који има просечан повратни период од 95 година.

Природна добра

На основу достављене документације, документације Завода за заштиту природе Србије, и увидом у Централни регистар заштићених природних добара Србије, утврђено је да се подручје обухвата Плана детаљне регуације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић не налази унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, не налази се у просторном обухвату еколошке мреже нити у простору евидентираног природног добра.

1.4.2. СТВОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Саобраћајна мрежа

Кроз планско подручје пролази државни пут II А реда број 225 Гаџин Хан - Брестовац - Бојник - Лебане од км 29+381 до км 29+018, деоница 22502. Прикључак око км 29+381, је постојећи, са издвојеном путном парцелом, док новопланираних прикључака нема.

У посматраном планском подручју постојеће саобраћајне површине су неасфалтиране и користе се као локални приступни и пољопривредни путеви.

Водопривредна инфраструктура

На простору Плана не постоји изграђена водоводна ни канализациона инфраструктура.

Телекомуникациона инфраструктура

Постојећа инфраструктура се састоји од: подземних дистрибутивних месних телефонских каблова, спољашњих кабловских извода на упориштима дрвеним или армирано бетонским на граници обухвата плана, разводне кабловске мреже.

Електроенергетска инфраструктура

Подручје општине Бојник поседује одговарајуће електроенергетске објекте који задовољавају потребе постојећих потрошача. Нема електроенергетских објеката у границама обухвата планског подручја. У близини планског подручја, јужно од границе обухвата плана налази се објекат Т.С. 10/0.4 kV „КОСАНЧИЋ 2“

Културна добра

На основу Акта о условима чувања, одржавања, коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту на подручју Плана Детаљне регуације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић у општини Бојник, издатог од Завода за заштиту споменика културе Ниш, на простору обухваћеном Планом нема утврђених непокретних културних добара нити евидентираних добара.

1.4.3. СТАЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Током израде Плана разматрани су постојећи и потенцијални проблеми и ограничења животне средине, те су дефинисана одговарајућа планска решења која ће се позитивно одразити на свеукупни развој ширег окружења. У смислу одрживог развоја простора неопходно је усвојити најадекватнији начин коришћења природних ресурса и организовања простора, са циљем очувања природних вредности и унапређења животне средине.

Приликом израде Стратешке процене утицаја потребно је дати преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју за које се Извештај доноси. Анализа постојећег стања природне средине и оцена основних чиниоца животне средине представља један од кључних корака, који су генерално потребни да би се постигли циљеви сваке стратешке процене утицаја на животну средину. Основне карактеристике постојећег стања дефинисане су на основу: постојећих планских докумената, информација добијених од стручних служби, доступне стручне и научне литературе, као и директним увидом у стање на терену.

Да би се процена утицаја на животну средину правилно извршила, од велике важности је да се узму у обзир посебно природне компоненте подручја.

Анализа стања животне средине на подручју општине Бојник, као генерална процена општег стања животне средине на подручју ПДР-а, треба да обједини постојеће, парцијалне, методолошки просторно и временски несинхронизоване анализе и оцене стања и пружи стручну основу за планирање даљег урбаног и просторног развоја, уређење простора и заштита средине.

С обзиром да на предметном простору нису вршена мерења квалитета параметара животне средине није могуће квантитативно валоризовати постојећу угроженост природних ресурса, али се може извршити процена и анализа у наведеном контексту на основу одређених

активности, које су присутне и које ће бити присутне у наредно периоду у овом делу општине. Самим тим процењује се да нема деградационих пунктова, који би угрожавали директно природне ресурсе.

На територији планског обухвата нема развијене индустријске нити привредне производње, становање није заступљено. Саобраћај представља практично једини извор загађења ваздуха које настаје емисијом продуката сагоревања горива у моторима, тј. непосредна близина државног пута са изласком на коридор 10, пружа добру саобраћајну повезаност агро-бизнис зоне, али и негативно утиче на квалитет ваздуха.

На неких 500 метара од планског обухвата налази се фарма товних пилића. Обиласком терена, утврђено је да иста нема негативан утицај на квалитет чинилаца животне средине када је План детаљне регуације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић, у питању.

Да закључимо, посматрано подручје представља, када је квалитет ваздуха у питању, еколошки очувану средину.

Већи део планског обухвата заузима пољопривредно земљиште. Заступљен је узгој сунцокрета, вишања, малина, купина.

Прецизни подаци о укупној количини употребљеног вештачког ђубрива у пољопривредној производњи на подручју Плана детаљне регуације нису доступни, те је самим тим непознат у потпуности негативан ефекат истог, на квалитет подземних вода, земљишта и ваздуха.

На територији МЗ Косанчић није организовано прикупљање и одвоз чврстог отпада од стране комуналног предузећа ЈКП "Јединство" Бојник које је основано од стране општине Бојник. Када ће организовано прикупљање отпада са ове територије почети не може се са сигурношћу рећи. Становници МЗ Косанчић су некада користили део планског обухвата за депоновање комуналног отпада у виду дивље депоније, што је условило загађење земљишта. ЈКП "Јединство" Бојник је очистило простор од нагомиланог отпада. Тренутно су ту посађене пољопривредне културе, без претходно урађене рекултивације и провереног стања квалитета земљишта.

Неадекватно прикупљање и транспорт комуналног отпада може да има неповољан утицај на животну средину, као што је: загађење ваздуха и непријатни мириси, могућ ризик по здравље због акумулације загађених вода које омогућавају размножавање комараца и привлаче муве и гамад, губитак обрадивог земљишта због присуства биолошки неразградиве компоненте, загађење земљишта, површинских и подземних вода процедурним водама које такође имају утицај на здравље и животну средину.

Неопходно је ургентно решавање проблема одлагања отпада и укључивање МЗ у систем прикупљања отпада. У планираниој прерађивачкој и полу-прерађивачкој зони потребно је дефинисати позиције канти од 120л или контејнера од 1,1m² за одлагање чврстог отпада. Неопходно је решити проблем одлагања пољопривредног отпада.

На подручју Плана нема систематског праћења нивоа и учесталости буке. Саобраћај је средњег интензитета па је самим тим и ниво буке примерен интензитету.

Реализација планских решења ће довести до појаве вишег нивоа буке у овом подручју.

1.5. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ПРОСТОРА КОЈИ МОЖЕ БИТИ ИЗЛОЖЕН НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ

Утицајно подручје је простор на коме се јављају промене у односу на постојеће стање животне средине.

Зоне промене:

- дуж општинских путева
- пољопривредна зона
- прерађивачка зона
- полу-прерађивачка зона

Промена квалитета ваздуха

Не очекује се промена квалитета ваздуха у односу на постојеће стање. Уколико дође до повећања концентрације аерополутаната услед појачаног саобраћаја или других активности, може се јавити минимални и привремени утицај на квалитет ваздуха на самом извору (CO₂, CO, меркапан, непријатни мириси, угљоводоници, честице чађи, прашина и други полутанти). Обавезна је израда Студија о процени утицаја за све потенцијалне загађиваче на подручју полу-прерађивачке и прерађивачке зоне и придржавање прописаних мера заштите и мониторинга.

Промена квалитета воде

На подручју Плана не налази се водно земљиште, а подземне воде нису угрожене у редовном раду и раду објеката са планираним активностима. У случају ванредних околности, у случају удеса или других акцидената (изливање горива и сл.) подземне воде могу бити локално угрожене. Објекти по својој намени у току рада немају значајан утицај на квалитет воде, јер ће сви објекти бити повезани у систем канализације и одвођења отпадних вода.

Промена квалитета земљишта

У току изградње објеката, код ископа при извођењу радова помоћу грађевинске механизације, вршиће се привремена деградација дела земљишта, односно доћи ће до привремене промене квалитета земљишта. Планирано је заштитно зеленило око објеката, тако да у току редовног рада евентуални негативни утицаји (бука и сл.) биће сведени на минимум. Одвођењем отпадних вода канализационим системом неће имати утицаја на квалитет земљишта. У редовном раду јављаће се комунални и пољопривредни отпад. Адекватним управљањем отпадом, штетно дејство отпада се смањује на еколошки прихватљив ниво.

Промена нивоа буке

У току редовног рада потребно је да се ниво буке одржава у оквиру прописаних вредности, како унутар објеката, тако и у околном подручју. Планиране интервенције на саобраћајној инфраструктури имају за циљ подизање нивоа приступачности и опслуживања планираних намена посматраног подручја, повећање фреквенности саобраћаја, што за последицу може имати повећани ниво буке. Бука ће настајати услед коришћења грађевинске механизације, приликом изградње садржаја унутар полупрерађивачке и прерађивачке зоне.

Нејонизујуће зрачење

По природи технолошког процеса, у току редовног рада, у трафостаницама и преносним системима (кабловима под напоном), постоје електрична и магнетна поља као вид нејонизујућег зрачења, које се стварају провођењем наизменичне електричне струје у надземни проводницима, а зависе од висине напона, јачине струје и растојања.

У складу са Упутством Међународне комисије за заштиту од нејонизујућег зрачења (ICNIRP) из 2010 године, граничне вредности за излагање становништва:

- електричном пољу, износи 5 kV/m, и
- магнетном пољу, износи 200 μ T;

Промена намене и коришћења површина

У овом случају ради се о делимично девастираном и нерационално искоришћеном подручју. Предложена препарцелација са новим садржајима и поделом на три зоне омогућиће позитиван утицај, максималну искоришћеност природног потенцијала, контролу употребе агрохемијских средстава и активирати привредне активности у месној заједници. Планским развојем овог подручја, ЈКП ће бити приморано да постави неопходне канте и контејнере и реши актуелни проблем одлагања отпада.

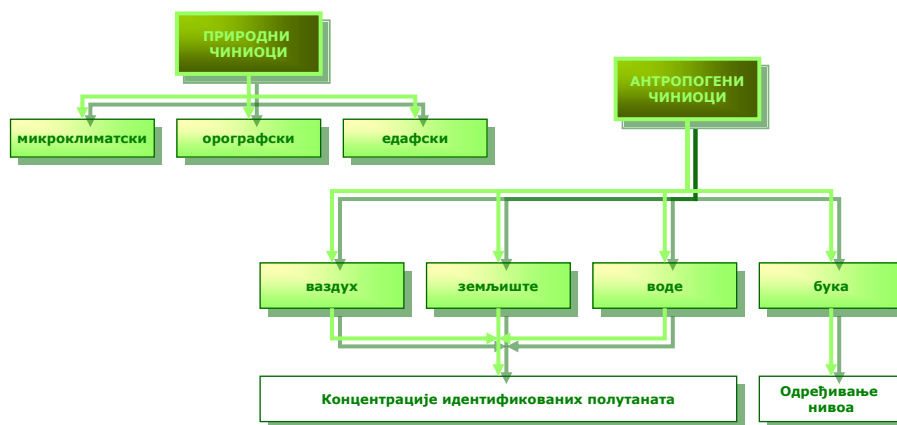
1.6. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА

Чиниоци/фактори животне средине чине појединачне или групу параметара који одређују својства елемената животне средине. Чиниоци животне средине се користе у аналитичком поступку и процени утицаја и то се користе углавном приликом процена утицаја у урбанизованим срединама, односно у случајевима када се ради о делимично или пак потпуно промењеном екосистему. Предметно планско подручје налази се у измењеном стању услед антропогеног утицаја, као и услед еродабилних процеса. С тим у вези, приликом избора индикатора, дефинисања циљева извршена је анализа чиниоца животне средине.

Основна подела чиниоца је на природне и антропогене који се анализирају у зависности од измењености изучаване средине.

Уобичајен методолошки поступак је да се и при најмањим антропогеним утицајима анализирају сви чиниоци у зависности од расположивих података. Од природних чиниоца посебно се издвајају микроклиматски, орографски и едафски, док се од антропогених чиниоца издвајају концентрације идентификованих полутаната у елементима животне средине (ваздух, вода, земљиште) као и нивоа буке. На следећем графикону даје се поједностављени схематски приказ чиниоца животне средине који су анализирани.

Графикон 1. Поједностављена схема чиниоца животне средине

Заштита животне средине логично подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе као и свих техничко-технолошких мера и прописа утврђених законском регулативом и условима надлежних институција.

Током израде предметног Плана и стратешке процене утицаја на животну средину која је текла паралелно са изработом Плана, разматрана су питања у вези са заштитом животне средине и дефинисани услови под којима се планиране активности могу реализовати.

На основу процене стања животне средине на планском подручју кључни проблеми заштите животне средине су степен инфраструктурне уређености, недостатак атмосферске и фекалне канализације, висок ниво подземних вода, транспорт и планско одлагање отпада, неразвијен мониторинг животне средине и недовољно инвестирање у заштиту животне средине

Разлози за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене

Сасгласно члану 6. Закона о стратешкој процени утицаја („Сл. гласник РС” бр. 135/04 и 88/10), у Извештају о стратешкој процени утицаја нису посебно разматрана питања везана за климатске промене, промене озонског омотача и прекогранична загађења. Предметни План није посебно меродаван у потенцијално позитивном или негативном смислу, а са аспекта обавеза према међународним споразумима.

1.7. РЕЗУЛТАТИ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Подаци о постојећем стању, као и о неопходним условима тражени су и добијени од органа, посебних организација и институција:

Табела бр. 3: Добијени услови надлежних предузећа

	Услови	Добијен	Број услова	Датум добијања услова
1.	"Електродистрибуција Лесковац"	Да	22947/1	25.8.2016
2.	"Телеком Србија", извршна јединица Лесковац	Да	7157-258438/2-2016	1.8.2016
3.	Завод за заштиту природе Србије	Да	020-1366/2	26.7.2016
4.	Републички хидрометеоролошки завод	Да	922-3-89/2016	12.7.2016
5.	ЈКП "Јединство" Бојник	Да	661/2016	8.7.2016
6.	"ЈУГОРОСГАЗ" Предузеће за изградњу гасоводних система, транспорт и промет природног гаса	Да	Н/И-252	8.7.2016
7.	Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије	Да	6/3-09-0129/2016-0002	20.7.2016
8.	ЈП "Електромрежа Србије"	Да	01-2242/1	3.8.2016
9.	ЈВП "Србијаводе"	Да	02-07-3479/2	14.7.2016
10.	Републички сеизмолочки завод	Да	02-394/16	21.7.2016.
11.	Завод за заштиту споменика културе Ниш	Да	792/2	13.07.2016.
12.	Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру	Да	број 2147-4	12.8.2016.
13.	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	Не		
14.	ЈП „Путеви Србије“	Да	953-22683/16-1	22.11.2016.

Наведеним условима су дефинисане обавезе везане за нека од најзначајнијих питања заштите животне средине на планском подручју. У поступку јавних консултација, заинтересовани органи и организације, као и јавност имаће прилику да оствари увид у Извештај о стратешкој процени.

2.0.ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Основни циљеви стратешке процене дефинисани су на основу:

- *циљева и критеријума преузетих из других планова и програма,*
- *стања животне средине на подручју плана,*
- *разматраних питања и проблема животне средине у плану, као и у плановима са ширег планског подручја, и*
- *услова, мишљења и сугестија заинтересованих органа и организација.*

2.1.ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Основни циљ заштите животне средине на планском подручју је очување и унапређење стања животне средине, у односу на постојеће стање и планиран развој, уз примену начела превенције и предострожности и начела одрживог развоја у будућем развоју подручја.

Стратешка процена као интегрални део предметног Плана детаљне регулације подржава опште циљеве постављене плановима вишега реда:

1. *Заштита ваздуха, воде и земљишта од загађења*
2. *Адекватан третман чврстог отпада и отпадних вода*
3. *Комунално и инфраструктурно опремање подручја*
4. *Очување и унапређење животне средине на подручју Плана детаљне регулације*
5. *Заштита здравља становништва у границама Плана и у окружењу*
6. *Плански и контролисани развој подручја уз поштовање принципа одрживог развоја и обавезних мера заштите животне средине*
7. *Поштовање планских мера, мера заштите животне средине, правила уређења и грађења*
8. *Повећање обима инвестиција за заштиту животне средине*

Посебни циљеви Стратешке процене произилазе из анализе стања, проблема, ограничења и потенцијала планираног простора, као и приоритета за решавање еколошких проблема, а у складу са општим циљевима и начелима заштите животне средине.

Еколошки одговорно коришћење простора које обухвата План представља значајан потенцијал за одрживи развој овог подручја.

Као **посебни циљеви** издвојени су :

- очување и унапређење квалитета ваздуха
- очување и унапређење квалитета вода
- развој водоводне и канализационе мреже и обезбеђивање пречишћавања отпадних вода (фекалних, загађених атмосферских)
- смањење загађивања земљишта
- рационално коришћење пољопривредног земљишта и развијање пољопривредне производње
- примена принципа органске пољопривреде

- подстицање економског развоја и повећања запослености
- унапређење система прикупљања, третмана и одлагања чврстог отпада
- очување биодиверзитета - избећи неповратне губитке
- ублажити негативан утицај развоја на деградацију предела
- развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке)

2.2. ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних посебних циљева врши се избор одговарајућих индикатора, валидних за оцену планских решења са становишта могућих негативних утицаја на животну средину, као и за утврђивање мера превенције и мера смањења неповољних утицаја. Сврха њихове примене је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Као инструменат за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова животне средине, као и сагледавање последица, индикатори су неопходни као улазни подаци за свако планирање (просторно, урбанистичко и др).

Показатељи су веома прикладни за мерење и оцењивање планских решења са становишта могућих штета у животној средини и за утврђивање које неповољне утицаје треба смањити или елиминисати. Представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање (просторно, урбанистичко и др).

Имајући у виду обухват Плана, планиране садржаје, постојеће стање животне средине и дефинисане посебне циљеве Стратешке процене, извршен је избор индикатора, при чему се обрађивач стратешке процене утицаја ослонио на индикаторе УН за одрживи развој и индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине.

Табела бр. 4: Посебни циљеви стратешке процене са избором индикатора

посебан циљ	индикатор
• очување и унапређење квалитета ваздуха	• Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за SO₂, NO₂, PM₁₀, O₃
• очување и унапређење квалитета вода • развој водоводне и канализационе мреже и обезбеђивање пречишћавања отпадних вода (фекалних, загађених атмосферских);	• Нутријенти у површинским и подземним водама • Проценат становника прикључен на јавни водовод • Проценат становника прикључен на јавну канализацију • Загађене (непречишћене) отпадне воде
• смањење загађивања земљишта • рационално коришћење пољопривредног земљишта и развијање пољопривредне производње	• Површине деградираног земљишта • Промена начина коришћења земљишта

**Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регуације
за агро-бизнис зону у насељу Косанчић**

примена принципа органске пољопривреде	
унапређење система прикупљања, третмана и одлагања чврстог отпада	- Укупна количина произведеног отпада - Укупна количина комуналног и пољопривредног отпада - Укупна количина амбалажног отпада
- очување биодиверзитета и унапређење ефикасности заштите на принципима одрживости - ублажити негативан утицај развоја на деградацију предела	Диверзитет врста
- подстицање економског развоја и повећања запослености - развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке)	- Проценат запослених, проценат незапослених - Број мерних места, стање мониторингске мреже

Индикатори	Јединица мере
Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за PM ₁₀ , NO ₂ , O ₃ i SO ₂ ,	Број дана у току године са прекорачењем дневне граничне вредности,
Нутријенти у површинским и подземним водама,	Нитрати (mg NO ₃ /l), укупни фосфор и ортофосфати (µg P/l),
Проценат становника прикључен на јавни водовод	% (проценат)
Проценат становника прикључен на јавну канализацију	% (проценат),
Загађене (непречишћене) отпадне воде,	% (проценат),
Површине деградираних земљишта,	% деградираних земљишта у односу на укупну површину и површина деградираних земљишта изражена у ha,
Промена начина коришћења земљишта	ha или km ²
Диверзитет врста,	Број јединки по јединици површине. Број гнездећих парова. Површина у хектарима (ha),
Укупна количина произведеног отпада,	Индикатор се изражава у тонама по години (t/год),

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регуације
за агро-бизнис зону у насељу Косанчић

Укупна количина произведеног комуналног и пољопривредног отпада	Индикатор се изражава у тонама по години (t/год),
Укупна количина амбалажног отпада	Индикатор се изражава у тонама по години (t/год),односно у процентима %,
Проценат запослених, проценат незапослених	% (проценат),
Број мерних места, стање мониторинг мреже	Број мерних места

3.0. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешка процена се бави генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења на животну средину простора у обухвату Плана, при чему је акценат стављен на анализу планских решења, која доприносе заштити и подизању квалитета животне средине на посматраном простору и у непосредном окружењу.

Извештајем о стратешкој процени разматрају се питања и проблеми везани за заштиту животне средине, а који се односе на:

- ❖ утицај постојећих и планираних активности на природне ресурсе – воду, ваздух и земљиште;
- ❖ утицај постојеће и планиране инфраструктуре на животну средину;
- ❖ мере и услове заштите животне средине са освртом на потенцијалне загађиваче.

У процесу одлучивања и усаглашавања планских решења и у поступку стратешке процене, потенцијала и ограничења у простору и животној средини, вредновани су следећи аспекти:

- ❖ природне карактеристике, постојеће стање и услови у простору;
- ❖ створене вредности, постојећа намена простора и досадашњи начин коришћења природних ресурса, као и планирано уређење дефинисано планским решењима;
- ❖ стање комуналне опремљености и уређености простора у обухвату Плана;
- ❖ стање и статус природних и културних добара;
- ❖ услови надлежних институција, добијени у поступку израде Плана и Извештаја о стратешкој процени;
- ❖ циљеви планског документа вишег хијерархијског нивоа и циљеви предметног планског документа.

Проблем заштите животне средине је данас један од прворазредних друштвених задатака. Данас присутне негативне последице углавном су последица погрешно планиране, изградње насеља, саобраћајних система, неконтролисаних и неадекватне употребе енергије, као и непознавања основних законитости из домена животне средине. У оквирима изнетих ставова промене које су последица прилагођавања природе потребама човека могу бити онакве какве он очекује, али могу бити, и често јесу, сасвим неповољне и за њега самог. Скуп таквих промена за собом повлачи врло сложене последице, које у принципу имају повратно деловање на иницијаторе промена, доводећи тако до нових стања и нових последица.

Циљ израде стратешке процене утицаја предметног плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

3.1. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

Законом није јасно прописано која варијантна решења подлежу процени. Имајући у виду законску регулативу у области планирања, уређења простора и изградњи објеката, предвиђа се израда планских варијантних решења. За избор најповољније варијанте уобичајено је да се користе критеријуми засновани на начелима економске оправданости, социјалне прихватљивости и еколошке одрживости. Другим речима, у пракси се на овај начин до фазе јавних консултација у начелу заузима став о варијантама, тако да се у пракси стратешке процене, по правилу процењују две варијанте, респективно три, и то: (1) прва варијанта да се

план не усвоји, односно да не дође до спровођења плана; (2) друга у којој се план усваја и доследно спроводи; и (3) трећа – респективна (алтернативна), у којој се план усваја и спроводи уз подршку других планова, програма, пројеката и инструмената, који су у функцији развоја и заштите. За потребе ове стратешке процене разматрају варијанта нееспровођења и спровођење плана (уз подршку других планова, програма и инструмената).

Варијантна решења Плана детаљне регуације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић представљају различите рационалне начине, средства и мере реализације циљева плана у појединим секторима развоја, кроз разматрање могућности коришћења одређеног простора за специфичне намене и активности, односно разматрање могућности коришћење различитих простора за реализацију конкретне активности која се планира. Поред тога, треба узети у обзир и варијанте имплементације плана. Укупни ефекти плана, па и утицаји на животну средину, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем, циљевима и варијантним решењима плана. За планове који имају већи степен неизвесности реализације, метод израде сценарија модела развоја омогућује процену позитивних и негативних ефеката варијантних решења плана. У процени варијантних решења, процењују се циљеви стратешке процене у односу на секторе развоја у плану детаљне регуације у оквиру два сценарија примене плана: тзв. „реални” у случају да се план усвоји и примењује, тзв. „песимистички” у случају да се план не усвоји и не примењује и тзв. „оптимистички”, по коме се план усваја спроводи уз подршку програма, пројеката и других инструмената. Процена се обавља у складу са изабраним индикаторима за сваки циљ стратешке процене појединачно. Процена је квалитативног карактера и могући су следећи утицаји: (1) укупно позитиван утицај „+”; (2) укупно негативан утицај „-”; (3) неутралан – када нема директног утицаја „0”; (4) нејасан утицај „?”.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регуације
за агро-бизнис зону у насељу Косанчић

Табела 5. Процена утицаја у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијантама 1 (да се план не примењује) и 2 (да се план примењује)

Циљеви СПУ

1. очување и унапређење квалитета ваздуха
2. очување и унапређење квалитета вода
3. развој водоводне и канализационе мреже и обезбеђивање пречишћавања отпадних вода (фекалних, загађених атмосферских)
4. смањење загађивања земљишта
5. рационално коришћење пољопривредног земљишта и развијање пољопривредне производње
6. примена принципа органске пољопривреде
7. подстицање економског развоја и повећања запослености
8. унапређење система прикупљања, третмана и одлагања чврстог отпада
9. очување биодиверзитета - избећи неповратне губитке
10. ублажити негативан утицај развоја на деградацију предела
11. развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке)

Циљеви стратешке процене утицаја

Сектор плана	Сценарио развоја											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Техничка инфраструктура и комунална опрема	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	0	0	-	-	-	0	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	0	0	+	+	+	+	+
Пољопривредна производња	ВАРИЈАНТА 1	-	0	0	-	-	-	-	-	-	0	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Полу-прерађивачка и прерађивачка зона (објекти за складиштење и прераду пољопривредних производа као и складиштење репроматеријала)	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Зеленило	ВАРИЈАНТА 1	-	-	0	-	-	-	0	-	-	-	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+	0
Саобраћај	ВАРИЈАНТА 1	0	0	0	0	0	0	-	0	-	0	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	0	+	0	0	+	0	+	+	+
Заштита животне средине	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+
Заштита предела	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+

+ – укупно позитиван утицај,
 - – укупно негативан утицај,
 0 – нема директан утицај,
 ? – или нејасан утицај

3.2. РАЗЛОЗИ ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА

На основу одредби члана 15. Закона, пореде се варијантна решења и даје приказ разлога за избор најповољнијег решења. Варијантна решења су поређена према циљевима стратешке процене и секторима у плану. Варијанта 1 се односи на неусвајање плана (а самим тим и спровођење плана) је неповољније са свих аспеката. Варијанта 2 се односи на усвајање и спровођење плана уз подршку стратегија, планова и програма. У варијанти 1 да се план детаљне регуације не донесе и да се развој одвија стихијски могу се очекивати само негативни ефекти код сваког сектора/активности и ниједан позитиван ефекат у односу на циљеве стратешке процене утицаја. Истовремено, процењени варијантни утицаји са собом носе и одређени степен ентропије који није могуће са прецизношћу предвидети. У варијанти 2 да се План детаљне регуације имплементира уз подршку примена других стратегија, планова и програма могу се очекивати позитивни ефекти у сваком сектору/активности, који отклањају већину негативних тенденција у развоју, у случају да План не би имплементирао. У овој варијанти могу се јавити и појединачни негативни ефекти, али само на извору, повременог и тренутног карактера.

Приказ варијантног решења не усвајања Плана детаљне регуације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић

Плански документ представља основни инструмент управљања простором. Недостатак Плана значи недостатак адекватних мера и услова за организовање активности у простору и његово контролисано коришћење.

ВАРИЈАНТА 1. – НЕСПРОВОЂЕЊЕ ПДР-а – ТЗВ. "СЦЕНАРИО НУЛТОГ РАЗВОЈА"

Нереализовање ПДР-а доводи до деградације животне средине, односно приказане су следеће могуће активности по секторима:

У области пољопривредног земљишта и пољопривреде:

- › загађење земљишта неконтролисаним применом агротехничких средстава и штетним утицајима непланских активности;
- › деградирање земљишта и запуштање пољопривредног земљишта;
- › нефункционала искоришћеност простора;

У области становништва и насеља:

- › нефункционална насеља
- › неуравнотежени развој са неуједначеним притисцима на животну средину;
- › немогућност побољшања квалитета живота;

У области привреде:

- › неуравнотежен развој подручја;
- › недостатак мера и инструмената за управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин;
- › недовољно развијене активности комплементарне заштити животне средине (рационална пољопривредна производња итд.);

У области инфраструктурних система:

- › пропадање саобраћајне инфраструктуре;
- › релативно лоша саобраћајна повезаност са суседним подручјима;
- › непостојање комуналне мреже;

У области управљања отпадом:

- › *непостојање организованог сакупљања отпада у МЗ Косанчић;*
- › *настављање штетног утицаја постојећег проблема депоновања отпада;*
- › *опасност од поновног формирања дивље депоније на територији планског обухвата;*

У области мониторинга и инвестирања у заштиту животне средине:

- › *не развијен систем мониторинга, застарели подаци и непостојање катастра загађивача;*
- › *недовољан број запослених на заштити животне средине у Општини;*
- › *недовољна средства уложена у програме заштите животне средине обзиром на степен загађености;*

Приказ варијантног решења усвајања и имплементације Плана детаљне регулације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић

ВАРИЈАНТА 2. – РЕАЛИЗАЦИЈА ПДР-а

У области пољопривредног земљишта и пољопривреде:

- › *рационално проширење пољопривредног земљишта на рачун неуређеног зеленила;*
- › *контрола загађења услед примене агротехничких средстава;*
- › *развитак органске пољопривреде и дисконтинуитет са "сваштарењем", специјализација и брендирање пољопривредних производа;*
- › *образовање пољопривредника за примену савремених агротехничких поступака и рационално управљање расположивим ресурсима.*

У области становништва и насеља:

- › *стимулисање развоја подручја планског обухвата и саме МЗ Косанчић унапређењем квалитета живота (становане, инфраструктура, јавне службе, услуге);*
- › *ангажовање незапослене радне снаге, специјализација пољопривреде и обука кадрова за раду складиштима, хладњачама, пушницама...;*

У области привреде:

- › *подстицање привредне производње и квалитета робно транспортних услуга стварањем услова за уравнотежену индустријску производњу;*
- › *формирање и развој полу-прерађивачке и прерађивачке зоне;*

У области инфраструктурних система:

- › *решавање проблема водоснабдевања и проблема одвођења и третмана отпадних вода;*
- › *дефинисање правила и начина евакуације атмосферских вода са јавних и осталих површина;*
- › *реконструкција, модернизација и доградња саобраћајница, саобраћајних површина (мрежа и објеката);*
- › *контрола саобраћаја и превенција коришћења технички неисправних возила и повећање безбедности у саобраћају и превенција акцидената;*
- › *реконструкција, усаглашавање и развијање дистрибутивне електроенергетске и телекомуникационе мреже и објеката;*

У области управљања отпадом:

- › укључивање МЗ Косанчић у општински систем прикупљања отпада;
- › дефинисање локације прикупљања сеоског и пољопривредног отпада;
- › конституисање техничко-технолошки и хигијенски комплетних канализационих система повезаних са реципијентом како би се лоцирало и димензионисало јединствено постројење за пречишћавање отпадних вода;
- › изградња и ревитализација инсталација за третман отпадних вода;

У области мониторинга и инвестирања у заштиту животне средине:

- › развијање система мониторинга и катастра загађивача;
- › стварање услова за веће улагање у програме заштите животне средине;

На основу претходне анализе и процене варијантних решења, може се закључити да је варијанта доношења предложеног Плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

На основу одредаба члана 15. Закона о стратешкој процени, стратешка процена обухвата и процену кумулативних и синергијских ефеката. Теоријски је могуће да се јаве интеракције међу мањим утицајима како планских решења, тако и појединачних објеката и активности на планском подручју. Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат (загађивање ваздуха, вода или пораст нивоа буке).

Синергијски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја. Синергијски ефекти се најчешће манифестују код људских заједница и природних станишта.

У конкретном случају не постоји могућност јављања кумулативних и синергијских ефеката у изворном смислу тог појма, тако да није даље вршена анализа.

3.3.ЕВАЛУАЦИЈА КАРАКТЕРИСТИКА И ЗНАЧАЈА УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА

Евалуација карактеристика планских решења представља процену утицаја у ужем смислу. У овој фази се обавља евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења на животну средину. Претходно је потребно извршити селекцију планских решења од значаја за животну средину и класификацију према секторима/сегментима у плану. Евалуација утицаја врши се са циљем да се утврди значај утицаја, према критеријумима из Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину. У обзир су узимају следеће карактеристике утицаја:

- Врста утицаја,
- Вероватноћа да се утицај појави,
- Временска димензија односно трајање утицаја, према временском хоризонту ПДР-а: краткорочни утицаји; средњорочни утицаји; дугорочни утицаји (период после временског хоризонта ПДР-а)
- Учесталост утицаја,
- Просторна димензија утицаја.

**Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације
за агро-бизнис зону у насељу Косанчић**

Наведене карактеристике утицаја су вредноване према врсти Плана детаљне регулације, како је приказано у следећој табели.

Табела бр.6. Вредновање карактеристика утицаја

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија утицаја
Позитиван Неутралан Негативан	- Врло вероватан утицај – ВВ - утицај вероватан - В - утицај могућ – МВ	- краткорочан – К - средњорочан – Ср - дугорочан – Д	- повремен – Пу - средње учестао - СУ - сталан – Ст	Локални (Л) Регионални (Р) Национални (Н) Прекогранични (П) Међународни (М)

У складу са врстом планског документа, карактеристикама планског подручја и стањем животне средине, изабране су карактеристике које одређују стратешки значајан утицај и то:

- Вероватан и врло вероватан утицај
- Средњорочан и дугорочан утицај
- Средње учестао и сталан утицај
- Локални, регионални или прекогранични ниво утицаја.

Евалуација утицаја вршена је за изабране концепте и решења стратешког нивоа, квалитивно-описно, на основу чега је припремљена коначна матрица која показује одрживост Плана. Евалуација утицаја је у збирној табели приказана коришћењем одговарајућих боја (зелена за позитивне утицаје, црвена за негативне, бела за неутралне) а интензитетом боје значај утицаја, према броју карактеристика које су дефинисане као значајне (постојање једне или две карактеристике) и врло значајне (три или четири карактеристике), како је приказано у следећој табели.

Врста/значај утицаја	Стратешки значајан утицај (једна или две карактеристике)	Стратешки веома значајан утицај (три или четири карактеристике)
Позитиван		
Негативан		
Неутралан		

Збирна матрица утицаја Плана детаљне регулације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић на животну средину приказана је табеларно.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регуације
за агро-бизнис зону у насељу Косанчић

Табела 7. Матрице процене утицаја

Циљеви СПУ

1. очување и унапређење квалитета ваздуха
2. очување и унапређење квалитета вода
3. развој водоводне и канализационе мреже и обезбеђивање пречишћавања отпадних вода (фекалних, загађених атмосферских)
4. смањење загађивања земљишта
5. рационално коришћење пољопривредног земљишта и развијање пољопривредне производње
6. примена принципа органске пољопривреде
7. подстицање економског развоја и повећања запослености
8. унапређење система прикупљања, третмана и одлагања чврстог отпада
9. очување биодиверзитета - избећи неповратне губитке
10. ублажити негативан утицај развоја на деградацију предела
11. развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке)

ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
изградња саобраћајница на траси постојећих неасфалтираних путева и делом на новопланираној траси	ВВ Д Ст Л										ВВ Ср/Д Пу/СУ Л
	МВ Ср/Д Пу/СУ Л										
изградња насељских саобраћајница другог ранга за потребе прерађивачке и полупрерађивачке зоне	ВВ Д Ст Л										В Ср Пу/СУ Л
	МВ										

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регуације
за агро-бизнис зону у насељу Косанчић

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Ср/Д Пу/СУ Л										
изградња саобраћајница трећег ранга за потребе приступа пољопривредној зони	ВВ Д Ст Л										
	МВ Ср/Д Пу/СУ Л										
развој пешачког саобраћаја										В Ср/Д СУ/Ст Л	
изградња водоводне мреже која ће биће положена у појасу регулације новопројектованих саобраћајница и изграђена од полиетиленских цеви минималног пречника Ø 110 mm			ВВ Д Ст Л							ВВ Ср/Д Ст Л	ВВ Ср/Д Ст Л
изградња канализационе инфраструктуре сепарационог типа		ВВ Ср/Д Ст Л	ВВ Д Ст Л	ВВ Ср/Д Ст Л					В Ср/Д СУ/Ст Л		ВВ Ср/Д Ст Л
изградња атмосферске канализације		В Ср/Д Пу Л		В Ср/Д Пу Л							
изградња две нове трафо-											

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регуације
за агро-бизнис зону у насељу Косанчић

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
станице 10/0.4кV сличне типу МБТС снаге 630кVA, које треба лоцирати у близини прерађивачке и полупрерађивачке зоне											
изградња нових телекомуникационих коридора											
формирање пољопривредне зоне				ВВ Ср/Д Су Л	ВВ Д Ст Л	ВВ Д Ст Л		ВВ Ср/Д Су Л		ВВ Ср/Д Су Л	
формирање прерађивачке и полу-прерађивачке зоне				ВВ Ср/Д Су Л			ВВ Д Ст Л	ВВ Ср/Д Су Л			ВВ Ср/Д Ст Л
унапређење зеленила	ВВ/В Ср/Д Пу Л								В Ср/Д Пу Л		
интегрална заштита природних вредности, заштита животне средине	В Ср/Д Пу Л	В Ср/Д Пу Л	ВВ Ср/Д Су Л	В К/Ср СУ/Ст Л	ВВ Ср СУ/Ст Л	В К/Ср СУ/Ст Л	ВВ Ср СУ/Ст Л	ВВ К/Ср СУ/Ст Л	В Ср СУ/Ст Л	ВВ Ср/Д Ст Л	В Ср СУ/Ст Л

3.4. МЕРЕ ЗА ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ И УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешком проценом су вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Плана и предложене су превентивне мере за смањење негативних утицаја на животну средину, које су уграђене и у плански документ.

У смислу превентивних мера, инвеститори су обавезни да за све објекте који могу имати негативног утицаја на животну средину, у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, израде Студију о процени утицаја на животну средину. Поред наведене Уредбе, област процене утицаја пројеката је регулисана и Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину, као и другим прописима из ове области.

Изградња објеката, извођење радова и других активности, могу се вршити под условом да се тиме не изазову трајна оштећења, загађивање или на други начин деградирање животне средине, те је за све садржаје обавезна примена мера заштите ваздуха, заштита од буке, заштита воде, земљишта, примена услова управљања отпадом, као и мера заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација, у складу са законом и овим планским документом.

Услови који се односе на све садржаје на простору у обухвату Плана подразумевају обавезну примену општих и посебних санитарних мера и услова предвиђених законом и другим прописима, којима се уређују послови санитарног надзора, као и прибављених услова надлежних органа и организација.

Мере заштите ваздуха

- инсистирати на коришћењу гаса и алтернативних горива (биогаз и др.), у свим возилима друског саобраћаја
- унапређење квалитета ваздуха обезбедити даљим развојем заснованом на рационалнијој употреби енергије и повећању енергетске ефикасности
- спречити градњу објеката који могу угрозити околину, односно који користе токсичне, или у процесу производње производе опасне материје, буку, непријатне мирисе и сл..
- успоставити систем мониторинга квалитета ваздуха на територији Плана
- обавезан је мониторинг утицаја загађености ваздуха на здравље становништва
- обавезна је доступност резултата испитивања и праћења стања квалитета ваздуха
- редовно информисање јавности и надлежних институција, у складу са важећим Законом
- израдити локални регистар извора загађивања животне средине у складу са Законом о заштити животне средине,
- дуж државног пута планирати подизање континуалног ивичног линеарног зеленила, уз могућност формирања линеарних ивичних травњака и за озелењавање користити оне врсте које поседују већу способност апсорпције штетних издувних гасова.

Мере заштите воде

- обавезна је изградња водоводне мреже изграђене од од полиетиленских цеви минималног пречника Ø 110 mm, која ће бити прикључена на планирану водоводну мрежу села Косанчић,

- при изградњи водоводне мреже обавезно примењивати важеће законске норме и прописе обавезна је изградња канализационих система за санитарне и атмосферске воде,
- обавезна је континуирана контрола квалитета воде за пиће,
- обавезна је изградња канализационих система за санитарне и атмосферске воде
- избор материјала за изградњу канализације извршити у складу са обавезом да се спречи свака могућност неконтролисаног изливања отпадних вода у околни простор, што подразумева адекватну отпорност цевовода и прикључака на све механичке и хемијске утицаје, укључујући и компоненту обезбеђења одговарајуће флексибилности, а због могуће геотехничке повредљивости геолошке средине у подлози цевовода (слегање, течење, клижење, бубрење материјала и др.);
- до изградње канализационе мреже отпадне воде се скупљају у водонепропусне септичке јаме,
- загађене-зауљене кишне воде (са саобраћајних површина са стационарним саобраћајем и паркинга), морају се посебно каналисати, спровести кроз таложнике за механичке нечистоће и сепараторе уља и бензина, а тек потом упустити у реципијенте, с тим да се не угрози квалитет површинских и подземних вода прописаних Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр. 67/11 и 48/12) и Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр. 35/11),
- квалитет отпадних вода које се испуштају у канализациони систем мора да одговара Правилнику о техничким и санитарним условима за испуштање отпадних вода у градску канализацију,
- неопходно је применити принцип “загађивач плаћа” у процесу приватизације, власници на време морају да знају све економске последице на том плану (улагање у заштитне системе за пречишћавање) или плаћање надокнаде које морају да буду веће од ефективних трошкова пречишћавања отпадних вода;
- неопходна је едукација становништва и потрошача ради смањења примарног загађења, увођењем контроле квалитета воде за пиће из локалних изворишта од стране стручних служби.

Мере заштите земљишта

- забрањено је испуштање и одлагање опасних и штетних материја на пољопривредном земљишту,
- ограничити на најмању могућу меру коришћење и фрагментацију квалитетног пољопривредног земљишта за непољопривредне намене, у првом реду заштитом од трајног губитка изградњом објеката и инфраструктуре,
- обавезно јеспровести систематско праћење квалитета земљишта: праћење концентрације тешких метала у земљишту и праћење концентрације азота у земљишту,
- обавезно је контролисати употребу пестицида, ограничавање употребе хербицида и вештачких ђубрива- едукацијом пољопривредних произвођача о утицајима пољопривреде на животну средину и предностима производње еколошки безбедне хране на бази органске пољопривреде,
- изградњом канализације на предметном простору смањиће се опасност од потенцијалног загађивања тла и подземних вода од стране планираних намена;
- обавезно је прописивање изградње водонепропусних септичких јама до изградње канализационе инфраструктуре,

- неопходно је при извођењу земљаних радова на ископу терена (приликом, изградње објеката за складиштење, сушење, паковање и прераду пољопривредних производа) применити таква решења и мере који ће се обезбедити услови за очување стабилности терена. Земљаним радовима на засецању, усецању и укопавању, не сме се угрозити стабилност тла, нити изазвати инжењерско-геолошки процеси, односно процеси ерозије терена под нагибом. У случају да у току извођења грађевинских радова и приликом експлоатације објекта дође до појаве ерозије земљишта са околних падина, Инвеститор је у обавези да хитно предузме одговарајуће антиерозивне мере,
- ископани материјал, хумус, земљу, стенски материјал, вишкове грађевинског материјала, камена, и сл., привремено депоновати на за то унапред предвиђене локације на предметној парцели. Исте заштити од спирања и касније користити за радове на санацији терена. Предвидети да одлагалиште вишка материјала мора бити на непропусној подлози, а не на тлу/земљишту. Неискоришћени ископани материјал, као и вишкове грађевинског материјала, евакуисати на локацију, коју одреди надлежна комунална служба,
- обавезно је постављање контејнера за комунални и грађевински отпад (шут, земљу и други отпадни материјал), за чију ће периодичну евакуацију бити надлежна општинска комунална служба,
- обавезна је санација и рекултивација свих деградираних површина, локација и објеката који не задовољавају санитарно-еколошке стандарде,
- редовним одржавањем партерног зеленила и слободних необрађених површина сузбијати и контролисати амброзију,
- забрањено је уношење алохтоних врста,
- предлаже се коришћење ЛЕД светиљки као еколошки прихватљивијих светиљки у јавној расвети,
- забрањено је неконтролисано депоновање свих врста отпада,
- обезбедити услове за спречавање стварања "дивљих" депонија.

Мере за управљање отпадом

У циљу ефикасног управљања отпадом на подручју Плана утврђују се следеће мере:

- обавезна је примена Плана управљања отпадом општине Бојник који се односи на подручје Плана детаљне регуације,
- обавезно је укључивање планског подручја као и читаве МЗ Косанчић у систем сакупљања, одвожења и депоновања отпада,
- потенцирати и стимулисати разврставања комуналног отпада од стране локалног становништва на месту одлагања,
- обезбедити највиши ниво комуналне хигијене спречавањем неадекватног одношења отпада,
- неопходно је дефинисати позиције канти од 120л или контејнера од 1,1m² за одлагање чврстог отпада,
- неопходно је решити проблем одлагања пољопривредног отпада.

Мере заштите од буке

Бука је, физички посматрано, емитована енергија која се преноси таласима кроз ваздух. Људско ухо другачије препознаје, код истог нивоа буке, ниске фреквенције од високих. Високе фреквенције код истог нивоа буке више сметају. Мерење и вредновање јачине буке прилагођено је функцији човечијег чула слуха. Јачина буке се мери у децибелима, односима логаритама вредности датог нивоа буке и нивоа буке на прагу чујности (dB) и редукује на еквивалентну фреквенцију (A) – dB(A).

Заштита од буке у животној средини засниваће се на спровођењу следећих правила и мера заштите:

- поштовањем граничних вредности о дозвољеним вредностима нивоа буке у животној средини у складу са прописима;
- подизањем појасева заштитног зеленила и техничких баријера на најугроженијим локацијама.

Законски нормативи у вези заштите становништва од штетног дејства буке доносе се у облику максимално дозвољеног нивоа меродавног параметра или параметара који представљају полазну обавезу испуњења услова везаних за проблематику буке.

С обзиром да планско подручје није угрожено повећаним нивоом комуналне буке, основне мере заштите од њеног неповољног дејства односе се поштовањем граничних вредности о дозвољеним вредностима нивоа буке у животној средини у складу са прописима приликом изградње робно-царинског терминала, путничко-царинског терминала, саобраћајница и паркинг простора.

Прекомерна бука, углавном од моторних возила може се знатно смањити подизањем заштитног зеленила и убрзањем протока возила, односно ефикасном организацијом реда свих служби на граничном прелазу.

Највиши нивои буке утврђени су Правилником о методологији за одређивање акустичних зона („Сл.гласник РС“ бр.72/10). Граничне вредности индикатора буке дате су у наредној табели, а прописани Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр.75/2010). Граничне вредности се односе на укупну буку која потиче од свих извора буке на посматраној локацији.

Табела бр.8: Граничне вредности индикатора буке* на отвореном простору ниво буке у dB(A) у границама обухвата Плана

	Намена простора	Највиши дозвољени ниво спољашње буке dB(A)	
		Дан	Ноћ
V	Градски центар, занатска, трговачка, административно - управна зона са становима, зоне дуж аутопутева и магистралних саобраћајница	65	55
VI	Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без становања	На граници зоне бука не сме прелазити нивое у зони са којом се граничи	

* индикатор буке је акустичка величина којом се описује бука у животној средини и изражава се у dB(A)

Заштита од атмосферских непогода

Основне заштитне мере против ветрова – олуја су превентивне, јер од њиховог правилног и благовременог извршења у многome ће зависити ефикасност оперативних мера.

Грађевинско техничке мере се базирају на елементима ојачања, било при изградњи самих објеката или изградом нових.

Дентролошка мера се примењује како за постојеће објекте тако и за објекте предвиђене за градњу. Планским засађивањем високог дрвећа у одређеном распореду и ширини појаса, постижу се врло добри резултати од заштите ветра.

Топографске мере се примењују за насеља и објекте који треба да се граде. Зато је потребно да се добро простудира конфигурација терена (испупчења, удубљења, надморска висина и сл.).

Метеоролошке мере као и услови треба да одиграју значајну улогу при одређивању локације за нове објекте. Зона ветра, јачина, временски периоди појављивања ветра у току годишњег доба и сл. су веома важни подаци, јер ветар посредним путем може да изазове велике штете (стварање наноса или лавина ако има снега).

Исто тако као важна мера је и систематско праћење наиласка ветра и благовремено упозоравање становништва о надолazeћим опасностима како би се оно заштитило на време.

Услови заштите непокретних културних добара, добара која уживају претходну заштиту и евидентираних културних добара

Неопходно је израдити Студију којом би биле обухваћене следеће активности:

- Истраживање података, прикупљање документације и валоризација споменичких вредности непокретних културних добара;
- Дефинисање граница заштите и заштићене околине;
- Утврђивање посебних услова заштите за сваки појединачни локалитет са дефинисањем граница заштите и заштићене околине.

Општи услови заштите непокретних културних добара, добара која уживају претходну заштиту и евидентираних културних добара:

- На археолошким локалитетима није дозвољено планирање никакве градње, осим ако се то изричито одобри посебним условима;
- На заштићеним добрима и њиховој заштићеној околини није дозвољено извођење било каквих радова, који могу променити њихов садржај, природу или изглед, без претходно прибављених услова и сагласности надлежног завода за заштиту споменика културе;
- Непокретна културна добра и добра која уживају претходну заштиту могу се користити у својој изворној или одговарајућој намени, на начин који неће ни у чему угрозити њихова основна споменичка својства;
- Непокретна културна добра и добра под претходном заштитом не смеју се користити у сврхе које нису у складу са њиховом природом, наменом и значајем, или на начин који може довести до њиховог оштећења;
- Власник, корисник или други субјект који по било ком основу располаже непокретним културним добром, или добром под претходном заштитом дужан је да га чува и одржава с пажњом тако да не дође до оштећења или уништења његових споменичких својстава. Није дозвољено да се руши, раскопава, преправља, презиђује, прерађује или да се изводе било какви други радови који могу променити изглед и вредност културног добра без претходно прибављених услова и сагласности надлежног Завода;
- Завод за заштиту споменика културе посебним правним актом утврђује конкретне услове чувања, коришћења и одржавања, као и услове за предузимање конкретних мера заштите за свако појединачно непокретно културно добро или добро под претходном заштитом. Акт о мерама техничке заштите, који прописује надлежни Завод, прибавља се пре израде Локацијеске дозволе. Пројектна документације доставља се надлежном заводу на сагласност.

Мере заштите непокретних културних добара, добара која уживају претходну заштиту и евидентираних културних добара :

- Уколико се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;
- Инвеститор објекта дужан је да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публикавање и излагање добра које ужива претходну заштиту које се открије приликом изградње инвестиционог објекта – до предаје добра на чување овлашћеној установи заштите;
- Сопственик, корисник и други субјекти који располажу непокретним културним добрима, неопходно је да сваком заштићеном објекту посвећују пуну пажњу, прибављајући и спроводећи посебне услове и мере заштите од надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш, при ма каквим интервенцијама у складу са Законом;
- Неопходно је елиминисање планираних и реализованих интервенција у простору, које директно или индиректно угрожавају споменичке вредности, али и на све реализоване или планиране неадекватне и непожељне интервенције на појединим заштићеним објектима;
- Обавезно је успостављање хармоничног просторног склада у амбијентима са споменичким вредностима, пројектовањем у контексту, ослањањем на споменичке вредности наслеђа у окружењу и другим методама које доприносе остваривању виших домета и унапређењу градитељског стваралаштва у обухваћеном простору.

Заштита од нејонизујућег зрачења¹ - обухвата услове и мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења, услове коришћења извора нејонизујућих зрачења и представљају обавезне мере и услове при планирању, коришћењу и уређењу простора.

По природи технолошког процеса, у току редовног рада, у трафостаницама и преносним системима (кабловима под напоном), постоје електрична и магнетна поља као вид нејонизујућег зрачења, које се стварају провођењем наизменичне електричне струје у надземни проводницима, а зависе од висине напона, јачине струје и растојања. Такође, ова зрачења се могу јавити и у антенским стубовима и репетиторима мобилне телефоније. Приликом избора локације и технологије ових објеката, потребно је евентуално нејонизујуће (електромагнетно зрачење) свести на минимум, избором најповољнијих и најсавременијих технологија, а у складу са прописима.

По међународним стандардима прописани су следећи критеријуми:

- дозвољена ефективна вредност електричног поља унутар електроенергетских објеката или у близини надземних водова којем може бити повремено изложено особље на пословима одржавања објеката износи $K_{eff} = 10 \text{ kV/m}$,
- дозвољена ефективна вредност магнетне индукције унутар електроенергетских објеката или у близини надземних водова којој може бити повремено изложено особље на пословима одржавања објеката износи $B_{eff} = 500 \text{ } \mu\text{T}$.

Посебне мере из домена заштите од нејонизујућег зрачења су:

За објекте трафостаница и преносне мреже који представљају изворе нејонизујућег зрачења нискофреквентног електромагнетног поља од посебног интереса, као и изворе високофреквентног електромагнетног поља треба обезбедити да у зонама повећане осетљивости буду испоштована базична ограничења изложености становништва,

¹ Извор података: Препорука секретаријата за заштиту животне средине

електричним, магнетским и електромагнетским пољима, према Правилнику о границама излагања нејонизујућим зрачењима.

У циљу заштите од нејонизујућег зрачења није дозвољено планирање и постављање уређаја и припадајућег антенског система базних станица мобилне телефоније на објектима: болница, породилишта, дечијих вртића, школа, простора дечијих игралишта.

Антенски системи базних станица мобилне телефоније у зонама повећане осетљивости, могу се постављати на стамбеним и другим објектима на антенским стубовима под условом да:

- се поставља на крову највишег објекта у окружењу,
- удаљеност антенског система базне станице и стамбеног објекта у окружењу износи најмање 30м,
- удаљеност антенског система базне станице и стамбених објеката у окружењу може бити мања од 30м, искључиво када је висинска разлика између базне антене и кровне површине објекта у окружењу износи најмање 10м.

При избору локације за постављање антенских система базних станица мобилне телефоније узети у обзир следеће:

- могућност постављања антенских система на постојећим антенским стубовима других оператера, грађевинама попут димњака топлана, водоторњева, стубова са рефлекторима, телевизијских стубова и сл.,
- неопходност поштовања постојећих природних обележја локација и пејзажа, избегавати просторе излетишта, заштићена природна добра, заштићене културно-историјске целине, парковске површине и сл.

Инвеститор је дужан да се обрати надлежном органу за заштиту животне средине који ће утврдити потребу израде Студије о процени утицаја.

4.0. СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ

Законски основ

У складу са одредбама члана 16. Закона о стратешкој процени утицаја, Извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима. Смернице обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процена и процена утицаја пројеката на животну средину, аспекте заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на нижим хијерархијском нивоу.

Стратешка процена утицаја на животну средину ради се за следеће стратешке документе:

- просторне планове општина/градова
- секторске програме и планове којима се планира развој у општинама.

При изради стратешке процене за наведене документе процењују се утицаји стратешки значајних решења и концепата на животну средину, у складу са врстом и нивоом детаљности сваког документа.

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину прописана је обавеза израде стратешке процене утицаја на животну средину за урбанистичке планове (члан 5., став 1.) За планове којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана ако постоји могућност појаве значајних утицаја, што се утврђује према критеријумима датим у Прилогу 1. Закона (став 2. истог члана).

С обзиром да се ради о Плану детаљне регуације најнижем плану у хијерархији просторних и урбанистичких планова, не предвиђа се даља разрада и израда стратешких процена.

План детаљне регуације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић је плански основ за издавање локацијских услова (или другог акта у складу са законом) за јавне саобраћајне површине и изградњу техничке инфраструктуре у планираној регулацији саобраћајница. Локацијски услови и информација о локацији се издају на основу Плана детаљне регуације и издаје је надлежни општински орган у складу са одредбама Плана. Грађевинска дозвола се издаје у складу са законском регулативом на основу техничке документације у складу са одредбама Плана.

Носилац пројекта је, у складу са чланом 8. Закона о процени утицаја, у обавези да се обрати надлежном општинском органу са захтевом о одређивању потребе израде Студије процене утицаја на животну средину, у складу са Законом о заштити животне средине („Сл. гласник РС” бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11), Законом о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09), Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 69/2005), и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 114/08).

Процена утицаја на животну средину обавезна је за све пројекте потенцијалне изворе загађивања животне средине и угрожавања њеног квалитета и капацитета.

Студија о процени утицаја је саставни део документације потребне за исхођење дозволе или одобрења за извођење пројекта (изградња, промена технологије, промена делатности и остале активности у простору);

5.0. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОСТУПКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА

Основни циљ Програма за праћење стања животне средине (мониторинг) је обезбеђивање услова за праћење утицаја на животну средину дефинисаних стратешком проценом, односно непосредно праћење реализације планских решења, као и остваривање услова и мера заштите.

Законом је омогућено да Програм мониторинга за потребе стратешке процене утицаја на животну средину буде саставни део "постојећег" мониторинга. Како не постоји установљен систем мониторинга за територију општине, у оквиру ПДР-а, а и у оквиру других докумената указује се на значај установљавања система праћења. У том смислу, за потребе овог извештаја, даје се концептуални оквир за конституисање интегралног програма мониторинга, који би требало да буде саставни део мониторинга за територију планског подручја и утицајног подручја (гравитационих зона), односно делова суседних општина и округа.

У оквиру праћења стања животне средине, у складу са Законом и другим прописима, предвиђа се праћење:

- *квалитета ваздуха ;*
- *квалитета вода (загађујуће материје и друге карактеристике);*
- *земљишта;*
- *третмана отпада;*
- *заштите од буке.*

Методологија, учесталост мерења, непосредне обавезе надлежних органа и друга питања везана за мониторинг за оне активности и постројења који могу имати негативне утицаје на животну средину дефинишу се проценама утицаја на животну средину и интегрисаном дозволом, односно појединачним програмима и пројектима који чине интегрални систем мониторинга општине. Посебно је важно да интерни мониторинг појединачних привредних капацитета буде у функцији екстерног мониторинга и доступан јавности.

Према Закону о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр.135/04 и 36/09), јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима. Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине били би:

- ❖ обезбеђење мониторинга,
- ❖ дефинисање садржине и начина вршења мониторинга,
- ❖ одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга,
- ❖ дефинисање мониторинга загађивача,
- ❖ успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача, и
- ❖ увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

5.1. ИНДИКАТОРИ ПРАЋЕЊА СТАЊА

Индикатори праћења стања представљају инструмент за сагледавање и оцењивање стања животне средине и улазне податке на основу којих се прати стање животне средине, врши процена могућих утицаја и дефинишу обавезне мера заштите.

Табела бр. 9. - Индикатори праћења стања животне средине

Област стратешке процене	Индикатор	Надлежни орган/организација за праћење стања	Рокови праћења могућих утицаја
Отпад	Укупна количина произведеног отпада	ЈКП „Јединство“ Бојник	Једном годишње
	Укупна количина произведеног комуналног отпада	ЈКП „Јединство“ Бојник	Једном годишње
	Укупна количина амбалажног отпада	ЈКП „Јединство“ Бојник	Једном годишње
Заштита ваздуха	Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за PM ₁₀ , NO ₂ , O ₃ i SO ₂ ,	Локална мрежа за мониторинг квалитета ваздуха, Одељење за комуналне и инспекцијске послове	Дневни, месечни и годишњи извештаји/Инвеститор је у обавези да врши, сталан, континуиран и непрекидан мониторинг
Заштита земљишта	Површине деградираног земљишта	Локална мрежа за праћење квалитета земљишта, Одељење за комуналне и инспекцијске послове	Једном годишње
	Промена начина коришћења земљишта	Локална мрежа за праћење квалитета земљишта	Четири пута годишње
Заштита вода	Проценат становника прикључен на јавни водовод	ЈКП „Јединство“ Бојник	Једном годишње
	Квалитет воде за пиће	Институт за заштиту здравља Србије", Милан Јовановић - Батут" Завод за јавно здравље Лесковац	Једном у току године - периодични Три пута месечно – основни
	Проценат становника прикључен на јавну канализацију	ЈКП „Јединство“ Бојник	Једном годишње
Заштита од буке	Укупни индикатор буке, изложеност вибрацијама	Општина/Локална мрежа за праћење нивоа буке /	Месечни и годишњи извештаји

5.2. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА И ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

Програм мониторинга стања животне средине доноси локални орган власти у складу са програмом мониторинга који доноси Влада РС (Сл.гласник РС бр. 135/04). Мониторинг обавља овлашћена организација која испуњава услове за мерење датих параметара и Стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података у складу са Законом.

Власник, односно корисник постројења које емитује загађујуће материје, дужан је да у складу са законом, преко надлежног органа, организације или овлашћене организације обавља мониторинг емисије, учествује у трошковима мерења имисије у зони утицаја и по потреби прати друге утицаје своје активности. .

Систем праћења стања животне средине (ваздух, вода, земљиште, отпадне материје, опасне и штетне материје, бука) успостављен је правним оквиром:

- Законом о заштити животне средине („Сл. Гласник РС”, бр. 135/04, 36/09 72/09, 43/11);
- Законом о водама („Сл. гласник РС” бр. 30/10 и 93/12);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Сл.гласник РС” бр. 36/09 и 88/10);
- Правилником о граничним вредностима, методама мерења имисије, критеријумима за успостављање мерних места, евиденцији података („Сл. гласник РС”, бр. 54/92, 30/99 и 13/06);
- Правилником о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евиденције података („Сл. гласник РС”, бр. 30/97 и 35/97);
- Правилник о опасним материјама у водама („Сл. гласник РС”, бр. 31/82);
- Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода („Сл. гласник РС” бр. 47/83 и 13/84);
- Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање („Сл. гласник РС”, бр. 23/94);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обрасцу извештаја о мерењу буке (Сл.гласник РС. бр.72/10).

Обавеза надлежних органа је да:

- усвоји локалну регулативу (нормативна акта) из области контроле и мониторинга стања животне средине;
- заштите постојећи биљни и животињски свет, спровођењем планских решења заштите;
- изради Програм за систематско праћење стања животне средине на територији општине Бојник у складу са важећом законском регулативом;
- обезбеди локације за постављање мерних станица и узимање узорака;
- успостави мониторинг у границама Плана и формира локалну мониторингску мрежу;
- ангажује овлашћену институцију која ће вршити континуална као и повремена мерења, а податке добијене са мерних места доставати надлежном органу локалне самоуправе;
- надлежни орган је у обавези да податке добијене праћењем стања животне средине на подручју Плана доставља Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин
- правовремено обезбеде услове за адекватан третман чврстог и течног отпада;
- спроводе све мере за спречавање евентуалних инцидентних ситуација у саобраћају, на саобраћајницама (пре свега спречавање инцидента у транспорту и претовару опасних материја, транспорту и претовару горива и сл.);
- обезбеде спровођење инспекцијског надзора и спровођење закона.

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга имисије и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима. Такође, јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом.

Поступање у случају акцидентата

На планском подручју могући су акциденти у саобраћају, опасност од пожара, сеизмички ризик је у границама прихватљивог.

У случају саобраћајних акцидентата могуће су штете на самом извору, односно нема опасности на шире окружење. На основу важећих прописа транспорт опасних, отровних и експлозивних материјала није дозвољено у насељима. Детаљније мере заштите прописују се у одговарајућим проценама утицаја пројеката за саобраћајнице, односно у поступцима за руковање и транспорт опасним, отровним и експлозивним материјама, као и складиштењу, претовару и транспорту нафтних деривата.

У циљу заштите од пожара обавезно је примењивати следеће смернице:

- Предвидети довољну ширину путева који омогућавају приступ ватрогасним возилима до сваког објекта и њихово маневрисање за време гашења пожара (Правилник о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објекта повећаног ризика од пожара („сл. лист СФРЈ“, бр. 8/95)
- Потребно је на електричним инсталацијама, опреми и уређајима а ради спречавања избијања пожара услед квара обезбедити:
 - Правилан избор електро водова - електро развода и заштитних уређаја, чиме се ограничавају преносиве струје на трајно дозвољене
 - Правилан избор високонапонских проводника и њихово повезивање на систем уземљења
 - Правилан избор заштите од преоптерећења електричних проводника, уређаја и опреме правилним избором уређаја за заштиту од преоптерећења (осигурача) и заштитних термичких елемената, који су димензионисани према према трајној дозвољеној струјној оптерећивости електричних проводника и инсталисане опреме која једобијена, на основу једновременог оптерећења
 - Удаљење електричних водова и друге електроинсталационе опреме на довољне удаљености од извора топлоте
 - Правилан избор и инсталација разводних постројења (високонапонске и нисконапонске ћелије, командно разводни ормари и др.), енергетских трансформатора са припадајућом заштитном и контролном опремом, електро машинске опреме (генератор, разводни ормари)
 - Нове саобраћајнице, колске прилазе и платое испред објекта треба испланирати тако да се омогући приступ ватрогасним возилима до угрожених објекта и њихово маневрисање за време гашења пожара и евакуације људи
 - Свим објектима обезбедити приступни пут за ватрогасна возила у складу са Правилником о техничким нормативима за приступне путеве окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објекта повећаног ризика од пожара („Службени лист СРЈ“, бр.8/95), по коме најудаљенија тачка коловоза није даља од 25m од габарита објекта.

У циљу заштите од земљотреса треба примењивати следеће смернице:

- Ради заштите од потреса објекти морају бити реализовани и категорисани према Правилнику о техничким нормативима за изградњу објекта високоградње у сеизмичким подручјима („Сл. лист СФРЈ“, бр 31/81, 49/82, 29/83, 21/88, 52/90) а код

пројектовања предвиђених надградњи и доградњи одредби „Правилника о техничким нормативима за санацију, ојачање и реконструкцију објеката високоградње оштећених земљотресом и реконструкцију и ревитализацију објеката високоградње („Сл. Лист СФРЈ“, бр. 52/85)

- обезбедити довољно слободних површина које прожимају изграђене структуре, водећи рачуна да се поштују планирани проценти изграђености парцела, системи изградње, габарити, спратност и темељење објеката;
- главне коридоре комуналне инфраструктуре треба водити дуж саобраћајница и кроз зелене површине, кроз за то планиране коридоре и на одговарајућем одстојању од грађевина

6.0. МЕТОДОЛОГИЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Сврха стратешке процене утицаја на животну средину је благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на стратешком нивоу планирања и програмирања, уважавајући принципе одрживог развоја. Стратешка процена се у међународној пракси афирмише доношењем EU Directive 2001/42/EC о процени утицаја на животну средину планова и програма. Доношењем сета закона о заштити животне средине, крајем 2004. године стратешка процена утицаја је уведена у домаћу праксу планирања и програмирања. С обзиром да је релативно кратак период у примени стратешке процене, постоји низ проблема и ограничења, као и различити приступи у утврђивању оптималног методолошког обрасца и приступа.

У пракси су у примени два основна обрасца: (1) технички и (2) планерски. Технички приступ у основи користи прилагођену методологију процена утицаја пројеката. У планерском приступу се претежно користе квалитативне – експертске методе из разлога што су планови сложенији од пројеката, баве се стратешким питањима и имају мање детаљних информација о животној средини, заснивају на концепту одрживог развоја и обухватају друштвена и економска питања, планирају се тзв. „непланабилни процеси” који имају виши степен ентропије. Због тога није могуће у потпуности применити математичке моделе са одговарајућим степеном поузданости, док учешће већег броја заинтересованих страна и јавности даје процесу стратешке процене специфичан карактер, јер је потребно да се резултати на разумљив начин представе разним друштвеним групама и другим учесницима у процесу израде и доношења.

У том смислу, у пракси стратешке процене користе се најчешће експертске методе као што су: контролне листе и упитници, матрице, мултикритеријумска анализа, просторна анализа, SWOT анализа, Делфи метода, оцењивање еколошког капацитета, анализа ланца узрочно-последичних веза, процена повредивости, процена ризика, итд. Заједничка техника различитих метода представљају матрице утицаја којима се испитују промене које би изазвала имплементација плана и изабраних варијанти (укључујући и ону да се план не примени). Матрице се формирају успостављањем међусобних односа између циљева плана, планских решења и циљева стратешке процене са одговарајућим индикаторима. За потребе ове процене потребно је применити и прилагодити методологију процене која је развијана у домаћој пракси у протеклом периоду, а која је углавном у сагласности са новијим приступима и упутствима за израду стратешке процене у Европској Унији, као и новије праксе стратешке процене утицаја на животну средину у Србији.

У овом делу Извештаја о стратешкој процени потребно је да се у складу са основним (методолошким) поступком представи коришћена методологија у оквиру неколико фаза стратешке процене:

- (а) скрининг – дефинисања садржаја стратешке процене,
- (б) скопинг – дефинисања обима стратешке процене,
- (в) дефинисање кључних (битних) промена,
- (г) процена у ужем смислу,
- (д) предвиђање последица,
- (ђ) одређивање мера,
- (е) контрола и ревизија,
- (ж) имплементација.

Разрадом наведених фаза развијен је следећи поступак за стратешку процену за План детаљне регуације, дат је у следећој табели.

Табела 10. Поступак стратешке процене за План детаљне регуације

Фазе стратешке процене утицаја	Појединачне активности по фазама
1	2
Фаза 1: <i>Идентификација других планова и програма од значаја за остваривање циљева заштите животне средине</i>	- Идентификација планова, програма, пројеката и других докумената од значаја за План детаљне регуације. - Идентификација циљева и задатака заштите животне средине од значаја за План детаљне регуације (од (интер) националног до локалног) - Спецификација и валоризација кључних проблема заштите животне средине и кључних циљева заштите животне средине
Фаза 2: <i>Дефинисање циљева и задатака стратешке процене утицаја</i>	- Ревизија постојећих циљева и задатака стратешке процене утицаја из различитих докумената од (интер) националног до локалног нивоа (укључујући међурегионални, регионални и ниво локалне заједнице) - Дефинисање циљева стратешке процене у зависности од планских проблема и одредби регулативе
Фаза 3: <i>Формирање информационе – документационе основе</i>	- Идентификација потенцијалних извора информација и података релевантних за стратешку процену - Прикупљање података из различитих извора (подаци добијени од локалних власти и заједнице, анкете, истраживања, теренска истраживања, пописна и друга статистика, подаци доступни преко Интернет мреже, литература и др.) - Обрада података и прављење одговарајућих база података
Фаза 4: <i>Полазне основе стратешке процене утицаја (почетне фазе стратешке процене утицаја у ужем смислу)</i>	- Ревизија прикупљених података (анализа и синтеза расположивих података) - Оцена података прикупљених из других докумената (оцена и преузимање – "стечене обавезе") - Оцена стања активности на планском подручју (примена других планова, програма и пројеката) - Оцена имплементације националних и регионалних стратегија, планова, програма и пројеката - Идентификација могућих тешкоћа - Оцена валидности аналитичко-информационе грађе - Прелиминарна оцена општег стања животне средине
Фаза 5: <i>Дефинисање индикатора</i>	- Ревизија и анализа доступних података, анализа полазних основа и прелиминарна процена трендова - Дефинисање и развој индикатора од значаја за стратешку процену, корелација између индикатора, циљева и задатака између Плана детаљне регуације и стратешке процене утицаја
Фаза 6:	- Синтеза интерних ревизија претходних фаза,

Ревизија индикатора, циљева и задатака	редефинисање циљева, задатака и прилагођавање расположивим подацима. Редифиниција индикатора
Фаза 7: Идентификација проблема заштите животне средине / питања одрживости	- Ревизија (претходних) радних верзија Плана детаљне регуације - Усклађивање Плана детаљне регуације са осталим конвенцијама плановима, програмима и пројектима од значаја за заштиту животне средине

Ова стратешка процена је у складу са општом препоруком истовремености, тако да је ова стратешка процена рађена у току израде Плана детаљне регуације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић. Тиме су се ова два поступка у интерактивном процесу међусобно допуњавала.

У процесу израде стратешке процене утицаја самог Плана детаљне регуације, нису уочене битне тешкоће које би утицале на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера.

Чињеница да не постоји јединствена методологија за израду ове (секторске) врсте планског документа и процене утицаја, захтевао је посебан напор како би се:

- ❖ извршила анализа, процена и евалуација планских решења у контексту заштите животне средине и реализације циљева одрживог развоја и
- ❖ применио модел адекватан изради стратешког документа за заштиту животне средине.

Такође, значајан проблем представљала је чињеница да у нашим условима не постоји информациони систем о животној средини, али ни о простору уопште, као ни систем показатеља (индикатора) за оцену стања животне средине и одрживог развоја. Из тог разлога, за оцену стања животне средине извршена је процена, на основу постојеће базе података, увида на терену, услова надлежних институција, постојеће просторно-планске и урбанистичке документације, природних карактеристика просторне целине, као и података студијске, пројектне и друге доступне документације.

У процесу израде стратешке процене утицаја Плана детаљне регуације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић, успостављена је сарадња са заинтересованим органима и организацијама, надлежним органом за животну средину.

7.0. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Начини одлучивања по питањима заштите животне средине зависе од низа фактора, а првенствено од значаја позитивних и негативних утицаја планских решења на здравље људи, социјални и економски развој и животну средину. С тим у вези, неопходна је партиципација свих заинтересованих друштвених група и то инвеститора (бизнис сектора), локалне и републичке управе, становника и невладиног сектора. Међутим, за ефикасније остваривање апсолутне партиципације на свим нивоима неопходно је остваривање сталне сарадње између свих актера у процесу. Како је стратешка процена интегрисана у све фазе израде Плана детаљне регуације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић, то је резултирало уважавањем и укључивањем резултата до којих се дошло у току стратешке процене. Део о животној средини у свим фазама израде Плана детаљне регуације припремљен је на основу резултата стратешке процене приказаних у овом извештају.

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење у року од 30 дана.

Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему Плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења Плана. Орган надлежан за припрему Плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности који садржи сва мишљења о Извештају о стратешкој процени, као и мишљења датих у току јавног увида и јавне расправе о Плану. Извештај о стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи општинском органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу ове оцене орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање. После прикупљања и обраде свих мишљења, на основу којих се формира финална верзија Плана, орган надлежан за припрему Плана доставља Извештај о стратешкој процени заједно са Планом надлежном органу на одлучивање.

8.0. ЗАКЉУЧЦИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ)

Закључци о израђеном извештају о стратешкој процени (према нашем закону), односно нетехнички резиме (према европској директиви о СПУ) представљају сажетак информација датих у свим претходним поглављима. Ове информације треба да су представљене на начин разумљив јавности.

Стратешка процена утицаја на животну средину је процес који треба да интегрише циљеве и принципе одрживог развоја у просторним и урбанистичким плановима, уважавајући при томе потребу да се избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит становништва. Значај стратешке процене утицаја на животну средину, поред осталог, огледа се у томе што:

- се заснива на начелима одрживог развоја, предострожности, интегралности и учешћа јавности,
- помаже да се провери повољност различитих планских варијанти,
- обрађује питања и утицаје ширег значаја, који се не могу поделити на пројекте, на пример - кумулативни и социјални ефекти,
- утврђује одговарајући контекст за процену утицаја конкретних пројеката, укључујући и претходну идентификацију проблема и утицаја који заслужују детаљније истраживање.

Заштита животне средине у Плану детаљне регуације за агро-бизнис зону у насељу Косанчић разматрана је у оквиру планског документа али и у склопу Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину предметног Плана.

Примењена методологија је описана у претходном поглављу и сагласна је са претпоставкама које су дефинисане у оквиру Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину којим се дефинише садржина Извештаја.

На основу евалуације значаја утицаја приказаних у Плану закључује се да имплементација плана не производи стратешки значајне негативне утицаје на целом планском подручју. Резимирајући утицаје плана на животну средину и елементе одрживог развоја може се констатовати да ће већина планских решења имати позитиван утицај на конкретан простор. Мањи негативни утицаји које је могуће очекивати реализацијом планских решења су ограниченог карактера и по интензитету и по просторној размери. Планирани мониторинг животне средине омогућиће контролу утицаја планских решења на животну средину. Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији Плана, изradi, усвајању и имплементацији планова нижег реда, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату Плана.